

PRESS JUDICATA

Martin Klette
fotbollsagenten

Tema
arbetsliv

Heter du Anders
- eller är du kvinna?

Bär svensk arbetsrätt
ett glastak?

Lambertz
*- juridiken i
Quick-ärendet*

**Thomas
Bodström**

-om olika förutsättningar

**Du kan allt om reklamation
vid kontraktsbrott.**

**Men vet du vilka andra musikstilar
som ofta influerar groove metal?**

En av våra delägare har vunnit VM i curling. En biträdande jurist registrerar teater och en annan extraknacker som DJ. Vad brinner du för?

Lindahl är en av Sveriges ledande advokatbyråer och vi växer snabbt. Vi har tagit oss hit genom att kombinera jobberfarenhet med kunskap hämtad från världen utanför kontoret – där affärer görs. Därför söker vi dig som kan och vet saker även utanför affärsjuridiken. Du som i slutänden kan visa oss och våra klienter vad riktig specialistkunskap är.

INNEHÅLL

Huvudsamarbetspartners

Gernandt & Danielsson
Linklaters

LINDAHL

Samarbetspartners

HAMMARSKIÖLD & Co

ROSCHIER

 MANNHEIMER
SWARTLING

CEDERQUIST

VINGE

WHITE & CASE

Juridiska nyheter	6
Advokat i Paris	8
Juridiken i Quick-ärendet	10
Bär svensk arbetsrätt ett glastak?	15
Heter du Anders – eller är du kvinna?	18
Diskriminering eller integritet?	20
Belgien – ett delat land	24
Därför bör sverige införa en civilkuragelag	28
Våldtäktsbrott mot barn	33
Intervju med Thomas Bodström	36
<i>Arbetsliv</i>	
Nämndemannauppgiftet	41
Extraarbete på Nordea	42
Sommarnotarie	43
Affärsjurist	45
Brottmålsadvokat	46
Skattekonsult	46
Åklagare	47
Martin Klette – fotbollsagenten	48
Frågesport	52
Stella Awards	54
Peter Lillthors romandebuterar	58

TRYCK

Exaktapringing AB, Malmö

PJ, Press Judicata, är ett medlemsorgan för Juridiska Föreningen i Uppsala. De åsikter som förs fram i tidningen återspeglar inte nödvändigtvis föreningens.

Omslagsfoto: Peter Jönsson

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Alexander Berglund
redaktion@jf-uppsala.se

BITR. CHEFSREDAKTÖR
Frida Jansdotter

LAYOUTANSVARIG

Carl Gleisner
layout@jf-uppsala.se

BITR. LAYOUTANSVARIG
Anna Seppälä

BESÖKSADRESS

Övre slottsgatan 3
753 11 UPPSALA

TELEFON

018 - 71 01 60

Har du höga förväntningar?

Att bli utnämnd till den mest attraktiva advokatbyrån bland svenska juridikstudenter tio år i rad är bra*. Det säger oss att vi är på rätt spår med att attrahera de främsta talangerna.

Vi förväntar oss mycket av dig som börjar arbeta hos oss. Du ska kunna översätta dina teoretiska kunskaper i praktisk handling, vara en affärsmässig konsult som förstår vad som ger bäst resultat för klienten och bidra i arbetet med att utveckla byrån. Det är utmanande, intensivt och ibland sena kvällar. Det är dessutom spännande, intressant och roligt. Att vi blir utnämnda till den mest attraktiva advokatbyrån är ett bevis på att ni är flera som har höga förväntningar på oss. Det är befogat.

Vi erbjuder en brant utvecklingskurva där du hela tiden utmanas och lär dig nya saker. Redan från dag ett finns en plan som säkerställer att du får den bredd och specialisering som behövs för att bli en framgångsrik affärsjurist. Vårt gedigna utbildningsprogram, kunskapen hos seniora kollegor, våra hjälpsamma faddrar och handledare tillsammans med alla övriga medarbetare ger dig de bästa verktygen och ett genuint stöd för att du ska kunna fokusera på det du är bäst på; konsultrollen och juridiken.

Läs mer på www.mannheimerswartling.se/karriar.

VÄLKOMMEN TILL MÖJLIGHETERNAS BYRÅ.

*Universums FöretagsBarometer,
Mest attraktiva advokatbyrån bland
juridikstudenter 2003-2012.

**MANNHEIMER
SWARTLING**

Ta chansen

- *Har försvaren några fler frågor?*

Jag ägnar ett snabbt öga åt mitt anteckningsblock och svarar sedan

- *nej tack.*

- *Då är förhöret avslutat*

Jag kliver ut ur dörrarna på häktet och konstaterar att jag klarat av mitt första polisförhör. Att bli inslängd i hetluften under min tid som sommarnotarie var minst sagt givande. Den största lärdomen från tiden på byrån kan dock sammanfattas med två ord. Ta chansen. Det är alltid lika jobbigt när något skall göras för första gången, nervositet, rädsla, en känsla av otillräcklighet. Samtidigt så otroligt befriande när saken är avklarad. Starkare, med större självförtroende och bättre förberedd för nästa utmaning så inser man att det faktiskt inte var så farligt. Det var t.o.m. riktigt skoj. Att ta chansen är något som kommer att prägla detta nummer av PJ. Temat är arbetsliv och kanske kan tidningen bidra till att just du ser möjligheterna med att kombinera studierna med praktisk yrkeserfarenhet. Av naturliga skäl är det ofta där man för första gången får en känsla för vad man vill göra efter studierna.

Det här blir mitt första nummer som chefredaktör för Press Judicata och jag vill därför passa på att hälsa nya som gamla läsare välkomna. Tidningen har genomgått en hel del förändringar till kommande nummer. Layouten är ny och så är även redaktionen samt delar av skribentskaran. Framförallt har ambitionsnivån höjts och jag är övertygad om att det kommer att märkas när du bläddrar i tidningen.

I detta nummer tittar vi närmare på vad juriststudenterna arbetar med under terminerna. Vi försöker dessutom ta reda på hur man tar sig in på de mest eftertraktade arbetsplatserna. Vi fortsätter på temat arbetsliv och diskuterar frågor om könsroller och diskriminering. Dessutom träffar vi svenskarna som packat portföljen och dragit till Frankrike för att utöva advokatyrket i Paris. Tidningen innehåller dock mer än bara arbetsliv. De senaste månaderna har jag följt debatten om Sture Bergwalls resningsansökningar sakta övergå till en tävling om vem som kan kasta flest tomater på Göran Lambertz. Press Judicata har därför valt att ge Lambertz chansen att på sin egen hemmaplan reda ut vad som givit upphov till kritiken.

Dessutom träffar vi idrottsagenten Martin Klette och pratar fotboll, karriärsväl och om varför han aldrig kommer att vinna striden mot advokatsamfundet. Läger du då till Caroline Szyber, Thomas Bodström och våra eminenta skribenter och det bör vara ställt utom rimligt tvivel att du har Sveriges främsta studenttidning i händerna.

Trevlig läsning!

Alexander Berglund, T7

Chefredaktör

Juridiska nyheter

Inte våldtäkt mot barn när en omogen 20-åring har sex med en mogen 11-åring

En 20-årig man åtalades efter att han haft sex med en 11-årig flicka. Mannen uppgav att han hade trott att flickan var 13 år eftersom hon var kompis med hans 13-åriga lillasyster.

Flickan, som idag är 12 år, uppgav att det var något som skett helt frivilligt och på bådass initiativ. Av den skriftliga bevisningen framgick även att de båda uttryckt att de älskade varandra.

Trots att flickan var långt under 15 år anser Tingsrätten att det är svårt att bortse från hennes bestämda uppfattning, att hon velat ha sex med mannen. Domstolen pekar på att barn utvecklas olika fort och att flickan ger intryck av att ha uppnått en större mognad än andra 12-åringar.

Med hänsyn till att mannens mognadsgrad också förefaller lägre än vad hans ålder utvisar, anser domstolen att det inte är rimligt att tillämpa regeln om våldtäkt mot barn som har ett straffvärde om minst två år.

Gärningen bedöms istället som sexuellt utnyttjande av barn och mannen döms till fängelse i sex månader. Han åläggs också att betala 40 000 kronor i skadestånd till flickan.

En man försökte våldta en annan man, i kvinnokläder – friades av tingsrätten men fälls av hovrätten

En 61-årig man trodde att han försökte våldta en kvinna men det visade sig istället att hans offer var en transsexuell man i kvinnokläder. Tingsrätten friade 61-åringen från våldtäktsförsök eftersom man ansåg att han aldrig skulle ha fullföljt våldtäkten om och när han insåg att det var en man. Hovrätten ändrar dock Tingsrättens dom och fäller 61-åringen.

Tingsrätten konstaterade att 61-åringen endast haft uppsåt att våldta en kvinna och att han aldrig hade fullföljt gärningen om han känt till offrets faktiska kön.

På grund av att offrets ex-pojkvän ingripit och jagat bort 61-åringen kom gärningen aldrig att fullbordas. Tingsrätten ansåg dock att det var fråga om ett otjänligt försök som aldrig skulle ha kommit att fullbordas även utan ingripandet i fråga. Det kunde heller inte anses att effekten av gärningen varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter. 61-åringen friades därför från våldtäktsförsök, men dömdes till fyra månaders fängelse för misshandel. 61-åringen överklagade och yrkade på friande dom samtidigt som åklagaren yrkade på fällande dom för våldtäktsförsök.

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att 61-åringen endast avsett att våldta sitt offer i egenskap av kvinna och att han vid ett fortsatt agerande hade upptäckt att det fysiskt sett varit fråga om en man. Hovrätten anser heller inte att det är troligt att 61-åringen hade förverkligat sitt uppsåt när han väl insett detta och någon konkret fara för brottets fullbordan har därför inte funnits.

Domstolen understryker dock att bedömningen av om brottets fullbordan varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter ska göras objektivt - alltså utifrån gärningsmannens perspektiv.

Hovrätten framhåller dessutom att avgränsningen mot det straffria området enligt lagens förarbeten ska dras mellan fall då det funnits en djupgående brist i brottsplanen och där fullbordan mer har berott på slumpen.

I det aktuella fallet har det inte funnits någon brist i brottsplanen. Den omständigheten som gjort försöksbrottet otjänligt -- att brottsoffret fysiskt sett var en man -- var enligt hovrätten istället helt oberäknelig.

Försöksbrottet har därför varit värt att ta på allvar och 61-åringen döms därför för försök till våldtäkt.

En kvinna döms till fängelse efter att ha ringt sin expojkvän över 400 gånger på fyra dagar

Kvinnan som härstammar från Torsby döms till en månads fängelse för sitt ringande till expojkvännen. Kvinnan dömdes redan i våras för ofredande och överträdelse av kontaktförbud. Trots det fortsatte hon att kontakta sin före detta pojkvän. Hon ska som mest ha ringt expojkvännen 418 gånger på fyra dagar.

Kvinnan döms nu för olaga förföljelse enligt den nya stalkningslagen. Påföljden bestäms till en månads fängelse.

Fritidsledare frias för vållande till åttaårings död

En pojke omkom efter att ha fått ett handbollsmål över sig på fritids. Fritidsledaren frias nu från vållande till annans död eftersom hans oaktsamhet inte har varit tillräckligt allvarlig.

Tingsrätten dömde fritidsledaren för vållande till annans död till villkorlig dom och dagsböter. Fritidsledaren borde ha tagit reda på om barnen självständigt kunde hantera målen innan han gav dem tillstånd att ta fram målen. Genom att inte göra så brast han i sitt tillsynsansvar, ansåg tingsrätten.

Hovrätten anser visserligen att fritidsledaren varit oaktsam eftersom han inte gjorde någon egen bedömning av målen innan han lät pojkarna ta fram dem. Oaktsamheten har dock inte varit så klandervärd att han ska dömas för vållande till annans död.

Det har enligt Hovrätten inte rört sig om något medvetet risktagande från fritidsledarens sida. Hovrätten anser också att olyckan hade kunnat undvikas om handbollsmålen varit annorlunda konstruerade och förvarade på ett betryggande sätt.

Att målen innebar allvarliga brister får tillskrivas organisatoriska brister inom skolan. Ansvaret bör inte i första hand läggas på den fritidsledare som hade hand om barngruppen, konstaterar hovrätten.

Hovrätten ogillar därför åtalet om vållande till annans död.

Outlaws-medlemmar döms för utpressningsförsök

Fyra personer varav två av dem var Outlaws-medlemmar, döms av tingsrätten för utpressningsförsök. Tingsrätten anser att anknytningen till Outlaws är ett mycket starkt påtryckningsmedel vilket skall beaktas vid straffmätningen.

Personerna försökte tvinga en bilhandlare att betala 150.000 kronor till dem. Outlaws-medlemmarna bar klubbvästar när de besökte bilhandlaren och pressade honom på pengar. En av de tilltalade hade köpt en bil från bilhandlaren och genom utpressningen försökte han få 150.000 kronor för utförda reparationer på bilen.

Tingsrätten anser att det är helt uteslutet att mannen skulle våga att sanningslöst tillvita de fyra männen brottslig gärning. Eftersom det inte förelegat något skuldförhållande är gärningen att bedöma som försök till utpressning.

Vid straffmätningen konstaterar tingsrätten att anknytningen till Outlaws har varit ett mycket starkt påtryckningsmedel vid hoten och att den ska beaktas. Männen döms till tio månaders fängelse.

Påstådd Black Cobra-medlem frias för övergrepp i rättssak

En man som utgav sig för att vara medlem i MC-gänget Black Cobra erbjöd målsäganden pengar mot att denne ändrade sin utsaga i domstolen. Mannen dömdes av hovrätten för övergrepp i rättssak men frias nu av Högsta domstolen. Att bara presentera sig som Black Cobra-medlem utgör inte angrepp eller hot om angrepp.

En 23-årig man dömdes av hovrätten bland annat för övergrepp i rättssak. Gärningen begicks i samband med ett utpressningsmål mot personer med koppling till det kriminella nätverket Black Cobra. Under förespeglning av att han var en Black Cobra-medlem, bad mannen målsägandens mamma att framföra ett erbjudande om betalning mot att målsäganden skulle ta tillbaka sin berättelse i domstolen.

Högsta domstolen friar mannen för övergrepp i rättssak. Det är inte straffbart att erbjuda betalning för att någon ska ändra en utsaga inför domstol. För att gärningen ska ses som övergrepp i rättssak, måste den medföra lidande eller olägenhet för målsäganden. Det räcker inte att målsäganden känner obehag.

Gärningen måste också innefatta ett angrepp eller ett hot mot angrepp. Högsta domstolen framhåller att den omständigheten att någon presenterar sig som representant för en organisation visserligen skulle kunna innefatta ett angrepp eller hot om angrepp. Som exempel anges att personen samtidigt uttalar att medlemmar i organisationen brukar vara våldsamma eller ta till skadegörelse.

Högsta domstolen anser inte att mannen nämnt Black Cobra på ett sådant sätt att det var straffbart.

Advokat - *i Paris*

Från balkongen på Annika Arvidssons byrå i Paris så kan man se en bra bit över hela staden. Det är en utsikt som nog många bara kan drömma med avenue de l'Opera som sträcker sig från Operan ner till Louvren. Det är soligt väder och både Annika och Ulrika har på sig sina svarta kappor som advokaterna i Frankrike bär under rättegångar. Men det är bara en av många skillnader från Sverige när man jobbar som advokat i Frankrike. Annika och Ulrika är båda svenskar som har gått lite olika vägar för att idag stå här som färdiga franska advokater, med all rätt att bära den svarta kappan.

Annika började precis som vi med valborg, studentsånger och många timmar på Carolina Rediviva. Annika tog nämligen sin jur kand i Uppsala men tog under sina sommarlov franskakurser i Frankrike. Sedan efter Uppsala så studerade hon på 1970- talet en juridisk översiktskurs i internationell rätt i Paris. Det var då den stora utmaningen att kombinera det franska språket med juridiken började på riktigt. Vad som var mest utmanande enligt Annika var bland annat att det inte fanns några läroböcker anpassade till kursen. Man var tvungen att anteckna allt som sades under föreläsningarna. Vid några tillfällen fanns kompendium att få tag på vilket gjorde det hela mycket lättare. Vidare beskriver hon att all skriftlig och muntlig föreställning skulle göras efter en viss plan som var nästan lika viktig som innehållet.

Ulrika däremot gick en annan väg till att bli advokat i Frankrike. Hon läste nämligen den franska motsvarigheten till en Jur kand närmare bestämt en "Maîtrise en droit", men hon kompletterade med den svenska JIK:en på distans. Ulrika hade alltid tyckt om Frankrike och franskan. Hon hade tidigare under tonåren varit på en språkresa och sedan efter gymnasiet bestämt sig för att jobba som au pair i Frankrike. Hon beskriver därför att hon kunde franskan ganska bra innan hon började med juridiken, men att studera ett ämne man tycker är intressant på franska är det bästa man kan göra för att lära sig språket. Man blir tvungen att hålla samma språkliga nivå som de franska studenterna. Ulrika håller med Annika om att systemen skiljer sig mycket från det svenska. I Frankrike har de oftast många muntliga tentor och att man dessutom kan behöva gå om ett år om man inte klarar några tentor.

Tillbaka till Annika som studerat i Sverige så satt Annika sedan ting efter sina studier men började sedan jobba på ad-

vokatbyrån Carlers i Paris som var inriktad på affärsjuridik. Sedan började hon vägen dit hon var idag, nämligen med att Annika startade egen byrå i Paris. Hon beskriver att det var i stort sätt samma typer av ärenden hon har idag som hon hade under tiden på Carlers, men att det idag är mer rättegångar för Annikas del. Ulrika började efter att hon avslutat sina studier direkt på Annikas byrå, sedan gick hon på franska advokatskolan och fick sin advokattitel.

Annika anser att en av det störta skillnaderna mellan att jobba som advokat i Frankrike jämförelsevis med Sverige är bland annat att advokaterna har mer status i Frankrike och att det dessutom är advokatmonopol i många ärenden. Advokaterna behöver dessutom inte rättegångsfullmakt och det är dessutom ovanligt med rättskydd så det flesta klienter betalar ur egen ficka.

Själva rättegångarna skiljer sig också väsentligt eftersom de muntliga förhandlingarna är kortare än i Sverige. Vittnen hörs inte utan istället så skrivs det intyg och parterna hörs dessutom aldrig under sanningsförsäkran. Dessutom den kanske största märkbara skillnaden är den svarta kappan som advokaterna bär.

För de som med svensk utbildning skulle vara intresserade av att jobba som advokat i Frankrike så rekommenderar Annika att lära sig Franska ordentligt först. Det görs enligt Annika bäst på plats i Frankrike. Om du studerar vid ett universitet så rekommenderar hon att gå på "auditeur libre" vilket är en benämning för att gå på en föreläsning trots att man inte är inskriven på kursen ifråga. Annika tycker också att en rolig del är att läsa tidningar och böcker för att lära sig vardagsspråket. Ulrika skulle tipsa den som vill lära sig ett språk bättre att läsa en kurs på det språket, i hennes fall så lockade juridiken som blev en rolig kombination för att lära sig mer franska.

Vem vet, kanske kommer även du som läser att en dag få bära den svarta advokatens kappan.

Filippa von Schoultz

Juridiken i Quick-ärendet

Sedan en artikel av mig publicerades på DN Debatt den 20 augusti om "Thomas Quick-ärendet", har debatten pågått mer eller mindre frenetiskt. Ibland har den handlat om sakfrågorna, men oftare om personfrågor och eventuella fel som jag och andra kan ha begått genom att engagera oss i saken på det sätt vi gjort. I ganska liten grad har den rört de juridiska frågorna. Jag har ombetts av redaktionen för Press Judicata att ge några synpunkter på dessa.

En fråga som hela tiden har ställts, missförståtts och förbryllat är denna: Är det riktigt att säga att Sture Bergwall (som jag kallar honom i denna artikel, han har bytt tillbaka till detta namn efter att i många år ha hetat Thomas Quick) kan vara skyldig till mord fastän han har frikänts? Den frågan kan brytas ner i fyra: 1. Vad betyder det för skuldfrågan att han fälldes för åtta mord av fem tingsrätter i sex domar? 2. Vad betyder det för skuldfrågan att han får resning? 3. Vad betyder det att han frikänns, och vilken roll spelar det att åklagarna "lämnar walk over", dvs. inte gör gällande att han är skyldig? 4. Är det tillåtet att säga att han kan vara skyldig trots att han har frikänts, och spelar det någon roll vem som säger det?

Ett par frågor som har samband med de nyss ställda är dessa: 5. Vad betyder frikännandena för frågan om det begicks en rättsskandal när Bergwall dömdes på 1990-talet? 6. Vad innebär det att det även efter frikännandena finns bevisning mot Bergwall, och hur ska man förhålla sig till den?

Och ytterligare ett par frågor: 7. Vad händer om man skulle komma fram till att det har varit fel att frikänna Bergwall, exempelvis om det skulle dyka upp någon bevisning som ovedersägligt binder honom vid något mord? 8. Hur ska man förstå de missförstånd och motsättningar som finns när det gäller de rent juridiska frågorna?

Är det riktigt att säga att Bergwall kan vara skyldig fastän han har frikänts?

Denna grundläggande fråga inrymmer som sagt fyra underfrågor. Vi tar dem en efter en.

Vad betyder det för skuldfrågan att Sture Bergwall fälldes för åtta mord (1)? Jo, det betyder att de fem tingsrätterna i de sex domarna fann att det var ställt utom rimligt tvivel att han var skyldig till vart och ett av morden. Han förklarades alltså skyldig. Det betyder inte att han verkligen var skyldig, det är inte detta som slås fast. Men det finns naturligtvis, med de beviskrav som ställs, väldigt mycket som talar för att fastslagen skuld innebär verklig skuld. Det gäller inte minst om skulden har slagits fast åtta gånger; ovanligt mycket talar då naturligtvis för att han var skyldig åtminstone någon gång. Det kan dock vara anorlunda exempelvis om en person – som många hävdar beträffande Bergwall – bestämmer sig för att han vill bli fälld och gör vad han kan för att lura polis, åklagare och domstolar.

Vid bedömningen av om skulden är ställd utom rimligt tvivel får domstolen inte förlita sig på den tilltalades erkännande. Det förekommer, av olika skäl, många falska erkännanden. För att kunna fälla måste domstolen slå fast att det verkligen inte finns något rimligt tvivel i frågan om den tilltalade är gärningsman. Fel kan naturligtvis begås

Foto: Christer Sturmark

vid denna bedömning.

Vad betyder det för skuldfrågan att Sture Bergwall får resning (2)? I skrivande stund har han fått resning beträffande fem av mordena. Det betyder inte något för skuldfrågan, förutom att rättegången om denna fråga ska tas om. Självfallet talar dock mycket för att den tilltalade kommer att bli frikänd om det visar sig att det finns skäl för resning; vad det i så fall innebär för skuldfrågan diskuteras nedan (fråga 3). För ett beslut om resning fordras att det kommer fram nya omständigheter eller bevis som sannolikt skulle ha lett till ett frikännande i rättegången, eller som medför att det finns synnerliga skäl att på nytt pröva skuldfrågan (58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken).

Vad betyder det att han frikänns, och vilken roll spelar det att åklagarna inte längre hävdar att han är skyldig (3)? Frikännandet betyder att domstolarna funnit att det inte finns tillräcklig bevisning för en fällande dom, dvs. att det inte är ställt utom rimligt tvivel att han är skyldig. Det betyder inte att domstolarna har funnit att han är oskyldig. En friande dom efter resning beror inte sällan på att bevisningen har gått ner från de 98 % som man lite slarvigt kan säga fordras för att fälla, till kanske 90, 80, 70 eller 60 %. Att åklagarna inte hävdar den tilltalades skuld innebär formellt sett inte att domstolen måste fria, men i praktiken behandlar domstolen en sådan håll-

ning från åklagaren som ett nedlagt åtal (enligt 20 kap. 1 § rättegångsbalken får rätten inte döma någon utan åtal). I praktiken blir det därför åklagaren som avgör om den tilltalade ska frias, alltså om bevisningen räcker för en fällande dom. Åklagaren ska inte upprätthålla åtalet om det inte finns skäl att förvänta sig en fällande dom.

Är det tillåtet att säga att han kan vara skyldig trots att han har frikänts, och spelar det någon roll vem som säger det (4)? Det är tillåtet att säga att en frikänd person kan vara skyldig, men i vissa fall anses det strida mot den s.k. oskuldspresumtionen i bl.a. artikel 6.2 Europakonventionen (om skydd för de mänskliga rättigheterna m.m.). Det gäller t.ex. om det allmänna i olika hänseenden behandlar personen som skyldig, exempelvis när det gäller anställning eller rätt till något bidrag. Det anses vidare olämpligt om vissa personer, särskilt åklagaren och än mer domaren i målet, offentligt säger att personen nog trots allt är skyldig. Åklagaren anses visserligen inte kunna klandras om han säger det i den första besvikelsen över den friande domen, men han bör normalt inte framhärda. Detsamma gäller poliser som har deltagit i utredningen. Andra personer i rättsväsendet bör inte utan starka skäl säga offentligt att personen kan vara skyldig, utom för att förklara hur rättssystemet fungerar.

När jag har sagt att Sture Bergwall kan vara skyldig

forts.

trots att han har frikänts, har jag använt mig av ventilen ”starka skäl”. De består främst i att man inte kan diskutera den helt centrala frågan om Bergwall har utsatts för en rätts-skandal – med omfattande fel av inblandade personer – utan att samtidigt beröra skuldfrågan. Därtill kommer att han, om han har lurat rättsväsendet genom falska erkännanden, själv får anses ha försatt sig i en situation där han får finna sig i att hans skuld diskuteras även offentligt.

Det har framförts att det skulle kunna vara förtal att hävda Sture Bergwalls skuld sedan han har frikänts. Men det är inte förtal att säga att någon har begått ett brott om man har skälig grund för uppgiften och det är försvarligt att säga det (5 kap. 1 § brottsbalken). I en diskussion om Bergwall har utsatts för en rättsskandal eller inte är det utan tvivel försvarligt att hävda att han kan vara skyldig. Och skälig grund finns i varje fall om bevisningen – starkt förenklat uttryckt – når en bit över 50 %. I detta sammanhang har man också rätt att peka på sådana fakta som talar för personens skuld, exempelvis vilken brottslig bakgrund och psykiatriska diagnos som han har.

Ett par frågor som ligger nära dem som handlar om skuld

Vad betyder frikännandena för frågan om det begicks en rätts-skandal när Bergwall dömdes på 1990-talet (5)? Om han fäll-des för åtta mord som han inte hade begått är det utan tvivel fråga om en rättsskandal. I ett sådant fall har rättssystemet fungerat på ett sätt som absolut inte kan accepteras. Det gäller även om Bergwall har gjort allt han kan för att luras och varit mycket skicklig på det. För fällande dom måste det finnas stark bevisning för skuld, och åtminstone delvis sådan bevisning som är oberoende av vilken information personen kan skaffa sig från andra håll. Domstolarna kan visserligen vara förlåtna under vissa omständigheter, t.ex. om åklagaren har presenterat målet på ett sådant sätt att det inte framkommer att personen hade möjlighet att skaffa sig information om brottet så att han kunde avge ett trovärdigt men felaktigt erkännande inför domstolen. Och åklagaren kan också vara förlåten om han eller hon luras av polisen när det gäller t.ex. hur den misstänktes uppgifter har växt fram. Men samman-taget är det utan tvivel en rättsskandal, och det gäller oavsett om felet ligger bara hos någon del av rättsväsendet eller hos alla.

Men om han fäll-des på 1990-talet för åtta mord som han faktiskt hade begått är det naturligtvis, trots frikännandena

efter resning, inte fråga om någon rättsskandal. Då har ju rättsväsendet tvärtom lyckats i sitt arbete. Det kan visserligen vara så att någon eller några av domarna är felaktiga i den meningen att bevisningen faktiskt inte räckte för att fälla; den nådde alltså inte upp till nivån ställt utom rimligt tvivel. I så fall är domen i fråga fel och det är naturligtvis långt ifrån bra. Men det kan knappast benämnas en rättsskandal.

Hur är det då om det skulle vara så att han var skyldig till några av morderna men inte till alla som han fäll-des för? Ja, då måste det ses som en rättsskandal när det gäller de mord som han var oskyldig till. Skandalen är dock mindre ju färre fel som har skett.

Vad innebär det att det även efter frikännandena finns bevisning mot Bergwall, och hur ska man förhålla sig till den (6)? Den bevisning som finns, den finns. Den försvinner inte för att det blir en frikännande dom. I den mån inget inträffar som ändrar bevisvärdet uppgår det samlade bevisvärdet mot den tilltalade till den nivå som den uppgick till i rättegången. När det gäller frågan hur man ska förhålla sig till bevisningen får man i huvudsak till-lämpa de principer som sagts beträffande fråga 4.

Hur stort värdet är av den bevisning som finns – exempelvis upphittade sågar, likhundens markeringar och Bergwalls kännedom om detaljer – är en av de allra mest kontroversiella frågorna i Quick-ärendet. Men den innehåller för lite juridik för att det ska finnas anledning att diskutera den här.

Ett par andra frågor

Vad händer om man skulle komma fram till att det har varit fel att frikänna Bergwall, exempelvis om det skulle dyka upp någon bevisning som ovedersägligt binder honom vid något mord (7)? Detta framstår som så osannolikt att man knappast behöver reflektera över saken. Men om en sådan sak teoretiskt skulle inträffa är det möjligt för åklagaren att få resning till nackdel för den tilltalade. Det förutsätter att preskription inte har inträtt. (Jag har inte närmare utrett vilken betydelse preskriptionsreglerna skulle ha i ett fall av detta slag.)

Hur ska man förstå de missförstånd och motsättningar som finns när det gäller de rent juridiska frågorna (8)? Jag tror att missförstånden i stor utsträckning beror på att det

*Men sammantaget är det utan tvivel
en rättsskandal, och det gäller oavsett
om felet ligger bara hos någon del av
rättsväsendet eller hos alla.*

har varit icke-jurister som har stått för tolkningarna. Svaren på de tre första frågorna är tämligen självklara och borde ha kunnat bekräftas av vilken jurist som helst. Den omständigheten att nästan ingen jurist har sagt något i den saken kan ha fått journalister och andra att tro att saken inte varit självklar.

Men sannolikt hänger missförstånden och motsättningarna också samman med den omständigheten att den faktiska skuldfrågan och vissa bevis har blandats in i resonemangen. Därmed har det varit svårt att hålla isär det självklara från det svåra. Särskilt för den som inte är jurist kan det vara besvärligt att skilja tydligt mellan karaktären på å ena sidan frågorna ”är det fastslaget att han är oskyldig?” eller ”är det klart att bevisningen mot honom nu inte anses räcka?” och å andra sidan frågorna ”är han oskyldig?” eller ”hur stark är bevisningen mot honom?”. Hade man velat renodla diskussionen genom att bara ägna sig åt de enkla frågorna hade det i och för sig varit fullt möjligt. Men problemet är att man då inte hade kommit åt den verkligt viktiga frågan: Skedde det en allvarlig rättsskandal när Sture Bergwall dömdes eller inte?

Avslutning

Man kan fråga sig vad det egentligen är som skiljer Quick-ärendet från alla andra mål där någon åtalad frikänns. Varför blir det nu en omfattande diskussion om skuldfrågan och värdet av kvarvarande bevisning, när det inte brukar bli det annars vid friande domar?

Svaret på den frågan är nog att det finns en ovanlig laddning i Quick-ärendet och att det är ovanligt långt mellan ytterpositionerna. Till det kommer att många har tagit stark ställning, inte sällan på otillräcklig grund.

För egen del menar jag att lösningen är mycket mer närliggande och enkel än många har fått för sig. Tar man hänsyn till

- Bergwalls bakgrund med allvarliga övergrepp,
- hans diagnos som i vissa sammanhang utomordentligt farlig,
- de många ouppklarade morden medan han var ute från Säter åren 1976-91,
- den starka oberoende bevisning som fanns och finns mot honom,
- den övertygelse som så gott som alla som arbetade

med utredningarna har,

- det faktum att teorin att allt var fel bygger på att Bergwall lyckades lura alla under åtta år,
- är det enligt min mening svårt att inte dra slutsatsen att det finns en hel del som talar för hans skuld.

Det som talar emot hans skuld är främst

- att han nu inte längre erkänner,
- att man i psykoterapin arbetade med ”förträngda minnen”,
- att han sa fel och ändrade sig väldigt många gånger under utredningen,
- att han ofta verkade helt borta, ibland neddrogad,
- att åklagaren ibland inte presenterade alla relevanta fakta för domstolarna,
- att det misstänks att polisen gav honom en massa information ”under bordet”,
- att en del bevisning nu bedöms vara mindre stark än när Bergwall fälldes.

Studera gärna de båda listorna. De har visserligen inte med juridik att göra, men de är intressanta nog ändå. Juridiken i ärendet är intressant bl.a. därför att den har visat sig mycket svårare att förstå än åtminstone jag hade kunnat tro.

DISKRIMINERING

Diskriminering är ett begrepp som är otroligt beroende av sin definition. När en person gör åtskillnad mellan olika människor, på grund av exempelvis kön, etnicitet eller sexuell läggning så skulle antagligen de flesta hålla med om att detta utgör diskriminering. Åtminstone gäller detta om den aktuella åtskillnaden innebär något negativt för den diskriminerade. Det finns dock situationer där denna åtskillnad inte kan klassas som diskriminering. I de tre följande artiklarna möter vi begreppet diskriminering på helt olika plan.

— GLASTAK? —

Jag hade i våras en intressant afterworkkväll med några vänner som just hade varit på ett seminarium om jämställdhetsfrågor. Själv kom jag från ett arbetsrättsseminarium som behandlade möjligheten att säga upp eller avskeda en anställd som i sociala medier uppvisade bristande lojalitet mot arbetsgivaren och hat mot en chefsperson. En nationalekonom, en chefsrekryterare, en jurist och en feministisk samhällsvetare kan då koka ihop lite nya, kreativa teorier angående kvinnors underrepresentation och eventuella svårigheter att nå högre chefsbefattningar.

Frågan utgick alltså från den berömda "glastakdiskussionen". Ofta diskuteras denna utifrån perspektivet att det skulle vara de direkta beslutsfattarna – d.v.s. ofta äldre män – som av olika mindre sakliga anledningar väljer att utse något yngre kopior av sig själva till chefsbefattningar. Lite av dessa tankar ligger väl också bakom den i PressJudicata tidigare diskuterade frågan om kvoterings av bolagsstyrelser, där idén är att angripa problemet från toppen.

Men skulle inte den feministiska analysen av samhällsstrukturer kunna påverka vem som får en viss högre chefsbefattning, även under antagandet att man från arbetsgivarsidan vill och försöker agera objektivt och ekonomiskt rationellt? Ren osaklig/direkt diskriminering anses ju allmänt sett vara mindre rationellt, och en ledning som är delägare eller har kraftfulla incitamentsstrukturer bör ju typiskt sett prioritera val som ger dem maximalt ekonomiskt utbyte snarare än att gå miste om egna pengar för att bekosta upprätthållande av bredare samhällsstrukturer. Att den mest lämpade personen bör väljas för en uppgift skriver ju de flesta under på in abstracto som moralisk princip – och om du har del av resultatet bör du även konkret eftersträva detta i ditt eget agerande.

Från det praktiska executive search perspektivet kommer då synpunkten att frågan om lämplighet går bortom vem personen i sig är – utan rör i högsta grad även hur personen kommer att passa in och accepteras på den specifika arbetsplatsen. En PR-byrå i Stockholm är tämligen annorlunda än ett industriföretag på en bruksort. Samma person kan alltså ur ett rekryteringsperspektiv vara olika lämplig som chef

på grund av de olika personer som arbetar på dessa företag (även om man bortser från rena branschkunskapsfrågor). Vid rekrytering tar man de facto hänsyn till de anställdas förväntade inställning till den tilltänkta chefen – oavsett om detta är rimliga uppfattningar eller inte. Ur det egna rekryteringsperspektivet kan det knappast ses som osakliga hänsyn – du anpassar dig bara efter det du inte själv kan påverka. Att det finns arbetsplatser där de anställda har vissa problem med kvinnliga (och för den delen, även yngre manliga) överordnade torde vara allmänt känt.

Går det att påverka en sådan syn hos arbetstagare i allmänhet? Den feministiska idén att påverka värderingar kanske kan ha viss funktion – men denna analys brukar också innebära att vita heterosexuella män i sina bästa år i allmänhet knappast frivilligt kommer att ge upp de eventuella privilegier man skulle åtnjuta i dagens samhälle. Om det finns en samhällsstruktur av innebörden att chefer rekryteras ur den grupp du själv råkar tillhöra framstår ju helt klart som en sådan struktur som man aktivt skulle försöka bevara, i alla fall om det innebär begränsade personliga uppföringar för en själv.

Så det här var ju varken så samhällsekonomiskt optimalt eller rättvist.

Nationalekonomens syn är väl att detta, utöver att vara en smula orättvist (som normalt är ett mindre bekymmer i den disciplinen), är samhällsekonomiskt ineffektivt om det gör att de i och för sig mest kompetenta personerna inte kommer att kunna utföra jobbet bäst på grund av den småsinta sociala kontexten. Den nationalekonomiska spelteorin och rationella aktörsmodellen har dock en lösning då den säger att personer kommer att agera på ett ekonomiskt optimalt sätt om de förväntar sig att bli ekonomiskt sanktionerade för att avvika från denna lösning. Om man helt enkelt gör klart att alla som inte maximerar effektiviteten genom att acceptera den valda mest lämpliga personen kommer att avskedas på dagen, så är problemet löst redan utan att någon behöver avskedas. Rationella aktörer är framtidsblickande och agerar strategiskt i sitt eget intresse – det vill säga anpassar sig direkt till det nya läget om man förväntar sig nackdelar av att inte anpassa sig.

Juristen är dock, med hänsyn till de svenska arbetsrättsliga reglerna, en smula tveksam om ett avskedshot verkligen blir så verkningfullt – den svenska arbetsrätten kräver ganska betydande mått av bristande subordination för att motivera ett skiljande från anställningen. Vidare är det väl helt klart att svenska arbetstagare har en rätt att ogilla sin chef lite i allmän-

forts.

het, så länge man inte kan bevisa allvarligt bristande lojalitet eller subordination. Det finns mig veterligen inget förbud för arbetstagare att t.ex. särbehandla arbetsgivaren eller dennes representanter baserat på kön, så länge arbetstagaren uppfyller sina direkta arbetsrättsliga förpliktelser. Att de inte uppfyller dessa är ganska svårt och dyrt, och i många fall rent omöjligt, att bevisa. Inom arbetsrätten laborerar man ju inte direkt med diskrimineringslagens omvända bevisbörda vid uppsägning. Det går i och för sig att låta anställningen upphöra exemplariskt även om man inte kan styrka sakliga skäl – men det är rätt så dyrt.

Det är nog alltså under gällande rätt en ofta korrekt företagsekonomisk bedömning att välja chefspersoner som arbetstagarna accepterar – snarare än att försöka tvinga dem att acceptera den man annars skulle välja. Givet den svenska arbetsrättens förhandlingsrätt som inkluderar t.ex. organisations- och ledningsfrågor på arbetsplatsen, kan det knappast ens anses som osakligt att i vart fall beakta arbetstagarnas synpunkter som framförs i sådana förhandlingar eller av arbetstagarrepresentanter i styrelsen. En normkonflikt mellan diskrimineringslagens tämligen långtgående bestämmelser om indirekt diskriminering och arbetsrättens medbestämmandeprincip kan dock bli mycket principiellt intressant, då diskrimineringslagen ju inte är direkt tillämplig på arbetstagare. Kan en arbetsgivare göra sig skyldig till indirekt diskriminering genom att ta hänsyn till arbetstagarnas önskemål – om detta får en missgynnande effekt?

I praktiken har troligen arbetstagarna ett betydande indirekt inflytande över vem som är ”bäst lämpad” som chef, då personens effektivitet i rollen kommer att kunna påverkas av de anställdas allmänna inställning, utan att arbetsgivaren kan ta vidta verkningsfulla sanktionsåtgärder mot sådana inställningar. Detta är väl också i viss mån syftet med den svenska arbetsrätten – att ge arbetstagarna medbestämmande på arbetsplatserna.

Om det finns allmänna samhälleliga strukturer eller specifika arbetsplatsförhållanden som bland annat består i att arbetstagarna har svårt för kvinnliga chefer, är dessa strukturer därför något som i vart fall medges indirekt genomslag av rättsordningen. Arbetstagarna ges en rättighetsställning och anställ-

ningsskydd mot arbetsgivaren. Vi har alltså medvetet valt bort den amerikanska modellen där chefen kan styra skönsmässigt och effektivt, och därför har vi väl också att förvänta oss att strukturella och kulturella förändringar på svenska arbetsplatser kommer att gå relativt långsammare i de flesta frågor även om arbetsgiversidan i och för sig skulle vilja förändra saker och ting.

I slutändan är det naturligtvis en empirisk fråga, men teorimässigt är det i vart fall inte uppenbart att t.ex. en lag om kvotering av större företags styrelser skulle ha dramatiska effekter på den statistiska jämställdheten i organisationen under styrelsenivå om dagens situation beror på de genomgripande samhällsstrukturer som hävdas i feministiskt inriktad forskning, och inte (enbart) på att en liten klick höga manliga befattningshavare håller varandra om ryggen istället för att främja bolagets intresse (vilket säkert också förekommer). Intressant är också att notera att statistik från USA visar på en högre andel kvinnliga chefer i privat sektor jämfört med Sverige, trots att den statistiska jämställdheten i USA i övrigt, t.ex. politiken, är klart efter Sverige.

De svenska arbetsrättsliga reglerna har ju varit föremål för mycket politisk diskussion. Främst har detta då rört LAS och ungdomars möjlighet att komma in/få fäste på arbetsmarknaden (vilket enligt mig är ett ganska svagt argument med en ganska uppenbar egentlig agenda). Det vore dock onekligen ett intressant och politiskt opportunt kort i leken att föreslå att indirekt könsdiskriminering mot arbetsgivarens företrädare görs till ett explicit sakligt skäl för uppsägning, med de bevisregler som gäller inom den övriga diskrimineringsrätten, för att bekämpa diskriminering av kvinnliga chefer. Skulle t.ex. Vänsterpartiet rösta för eller emot skärpta regler mot könsdiskriminering i denna kontext?

Olof Malmberg

T7

Vill du bli en del av vårt globala team?

whitecase.com

Det är skillnad
mellan en lokal och
en global byrå

White & Case är en av världens största affärsjuridiska advokatbyråer, med kontor över hela världen. Idag arbetar ca 50 jurister på Stockholmskontoret och vi söker kontinuerligt nya jurister.

Vi värdesätter noggranna lagspelare med eget driv som besitter goda juridiska kunskaper, har intresse för företagande och affärer samt sinne för service. På White & Case har du goda förutsättningar att växa i en global miljö.

Worldwide. For Our Clients.

38 offices in 26 countries

In this publication, White & Case means the international legal practice comprising White & Case LLP, a New York State registered limited liability partnership, White & Case LLP, a limited liability partnership incorporated under English law and all other affiliated partnerships, companies and entities.

Heter du Anders

- eller är du kvinna?

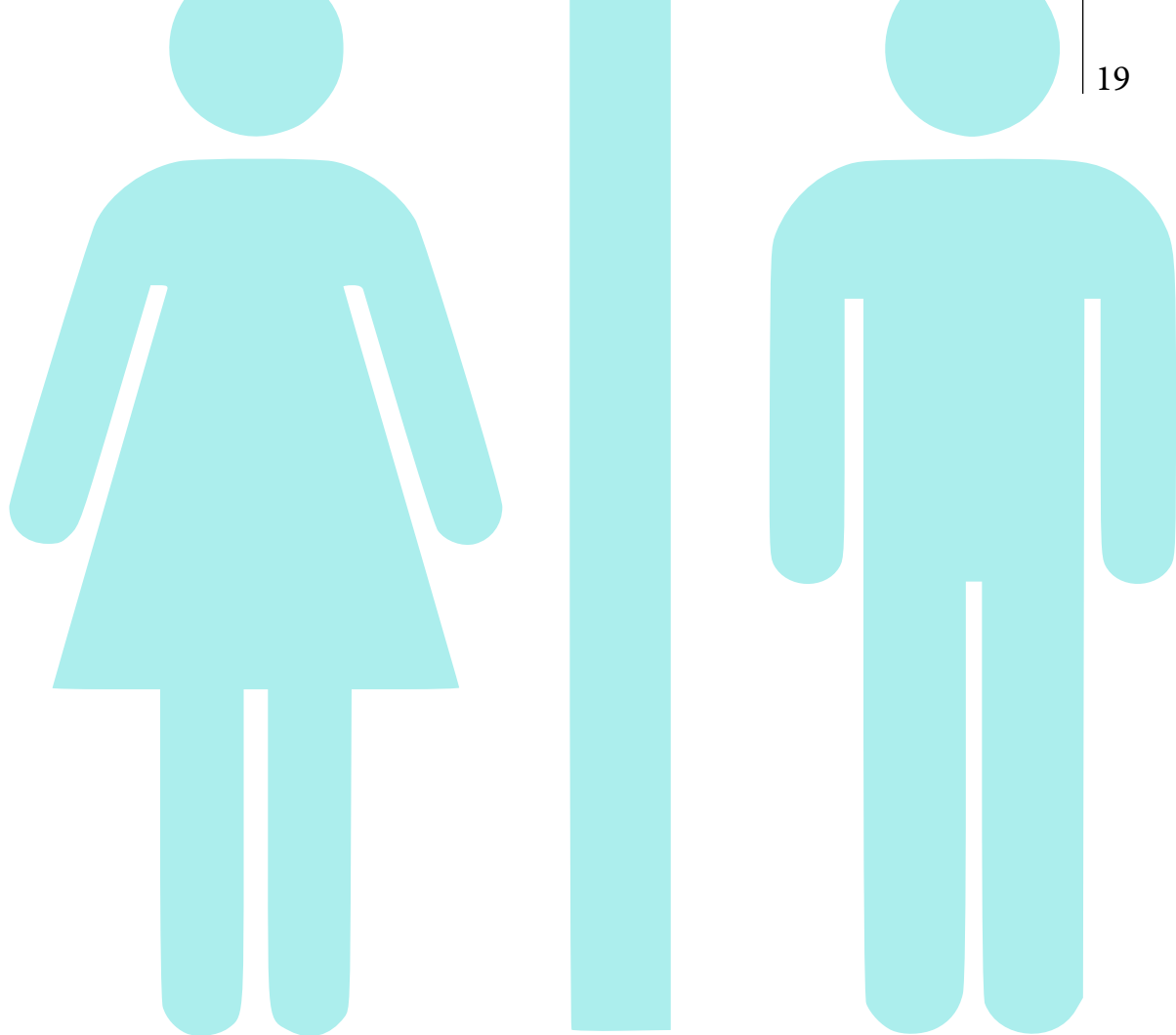
Har du någonsin hört uttrycket ”Det är lättare att bli styrelseordförande i ett bolag om man heter Anders än om man är kvinna”? Kanske var det en lärare som sa det, kanske en arbetsgivare eller så har du upptäckt det av egen erfarenhet. Nu kan kanske inte alla på juristprogrammet vill gå just den här banan, men om du är kvinna och vill jobba i framtiden får du i alla fall räkna med att tjäna några tusenlappar mindre än killen om sitter bredvid dig.

Om man börjar med den tråkiga, men ack så viktiga statistiken. Enligt en underökning gjord av TCO (Tjänstemännens Centralorganisation) år 2010 så har flickor som går ut nian ett bättre snittbetyg än pojkarna som endast har ca 90% av flickornas. Om man sedan fortsätter upp till trean på gymnasiet kan man se hur utvecklingen fortsätter åt samma håll. Flickor har i genomsnitt 14,7 poäng av 20 och pojkar har 13,4, dvs. ca 91%. Fortsätter man att jämföra pojkar och flickor på högskolan så kan man även här se skillnader. Av alla ansökningar som kommer in är 62% gjorda av kvinnor och statistiken visar även att det är samma procentantal som blir antagna.

Hur kommer det sig då att denna statistik inte matchar den som görs när studenterna kommer ut i arbetslivet? Enligt lönestrukturst statistik från Medlingsinstitutet så har kvinnor en medellön på 26 000 kronor för samtliga yrkesgrupper och män har en

medellön på 35 500 kronor. Om man ser till lönestatistik som är mer aktuell för juridikstudenter kan man på lonestatistik.se hitta siffror som gör att man nästan börjar tvivla på om de är riktiga. En man som är 37,1 år och har 9,8 års erfarenhet har en medellön på 46 876 kronor i månaden, medan en kvinna som är 36 år och har 8 års erfarenhet endast har en medellön på 33 432 kronor. Ser man till arbetslivet och karriärmöjligheterna kan man lätt gå in på några stora advokatbyråer och helt enkelt räkna hur många av alla delägare som är kvinnor. En advokatfirma med ett stort stockholmskontor har 50 delägare varav endast 7 är kvinnor medan en annan advokatbyrå i samma stad har lite bättre statistik då 8 av 41 delägare är kvinnor.

Det finns många teorier om varför det ser ut så här på arbetsmarknaden. En del ser problem i samhällets struktur, att vi redan som barn formas i en viss rosa eller blå mall. Andra anser att det beror på våra gener, t. ex. om man är född med ett visst könsorgan så vill man städa mer än om man är född med ett annat. En tredje grupp påstår att dessa skillnader helt beror på en slags svågerpolitik, att pojkar är bättre på att hålla sams och hjälpa varandra uppåt, medan kvinnor tävlar för mycket både med varandra och med männen. Självklart måste man gå till grunden med vad problemen beror på för att kunna hitta en lösning. Men om det nu är en blandning av alla dessa påståenden samt

att problemen har pågått sedan vi började jaga och odla rovor, vad gör vi åt dem NU? I dagens moderna samhälle, i I-landet Sverige, ska väl inte kvinnor ha lägre lön för samma arbete och samma meriter?

Dagiset Egalia i Stockholm har valt en väg för att försöka ändra på hur barn ser sina roller redan som mycket unga. Dagiset har valt att ta bort könsrollerna och har helt valt bort ord som "pojke" och "flicka" samt blandar hon och han med "hen". En annan väg olika myndigheter och skolor har valt att ta är att genuscertifiera utbildningar och arbetsplatser.

Men bör man inte fråga sig vad vi, juristerna och lagstiftarna, kan göra för att försöka motverka denna snedvridning på arbetsmarknaden? Vi har en diskrimineringslag som förbjuder särbehandling på grund av bland annat kön. Man får inte missgynna någon vid anställning eller under arbetstiden på grund av vad den anställda har eller inte har mellan benen. Eftersom det fortfarande finns skillnader i lön, karriärsmöjligheter och på andra områden mellan kvinnor och män är alltså denna reglering inte tillräcklig. När man läser om ämnet verkar ingen ha ett konkret och genomförbart förslag. Inte heller Sveriges regering verkar veta hur detta problem ska lösas men de har i alla fall tillsatt en utredning!

Delegationen för jämställdhet i arbetslivet (Dir. 2011:80) ska sammanställa och tillgängliggöra kun-

skap om kvinnors och mäns olika villkor och möjligheter i arbetslivet för att klargöra vad som är grunden till dessa skillnader. Utredningen ska också skapa debatt och lämna förslag på insatser som kan främja jämställdhet i arbetslivet och minska det lönegap som i stort sett har varit oförändrad i över tjugo år. Målet med denna utredning är att kunna skapa en jämn fördelning av makt och inflytande, mer ekonomisk jämställdhet och en jämnfördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

Delegationen ska redovisa sitt uppdrag senast den 24 oktober 2014, så vi får vänta med spänning till dess. Innan det måste företag och myndigheter själv börja ta sitt ansvar. Vi kan väl börja med att Anders, Anders och Anders inför lite corporate social responsibility och gör rätt för sig genom att flytta ut mötena från bastun till det könsneutrala sammanträdesrummet?

Sarah Wikberg

T5

Diskriminering eller integritet

Det finns många populära rättighetskoncept eller principer som åberopas lite i tid och otid. De är intressanta i debatten då de i grunden ofta representerar helt motstående intressen, och trots detta används som om det vore i vart fall inte oförenliga. Ett intressant exempel är frågan om rätten att inte utsättas för diskriminering och rätten till personlig integritet. De senaste 20 åren har inneburit ett betydande rättsligt och samhällsopinionsmässigt parallellt uppsving för dessa två koncept, trots deras inneboende motsättningar.

Frånvaro från diskriminering innebär som grundtanke att man ska bedömas utifrån vem man själv är som unik person, och inte från en schablonföreläggning av stereotyper på det utåt enkelt synbara (i den fortsatta artikeln tänker jag använda diskriminering som ett samlande uttryck för denna bedömning, och inte i bemärkelsen vad som utgör otillåten diskriminering enligt diskrimineringslagen.)

Integritetens grundtanke är att det ska finnas så lite information om dig som möjligt tillgänglig – och att det alltså inte ska gå att göra en korrekt bedömning av vem du är. Man skulle kunna göra skillnad på om du har lämnat samtycke eller inte till informationsinsamlingen och behandlingen, men då mycket av integritetsdiskussionen rör just hur mycket information andra har "rätt att kräva" för att vilja rättshandla med dig kommer integritetsfrågan i den fortsatta artikeln behandlas oberoende av samtycke.

Arbets- och försäkringsmarknadsmarknad ur ett diskriminerings- och integritetsperspektiv

Arbetsmarknaden och försäkringsmarknaden är två av de absolut viktigaste marknaderna för fysiska personers trygghet och välfärd. På dessa marknader är också frågan om diskriminering och integritet ständigt aktuell. Dessa marknader präglas nämligen av

att medkontrahentens personliga egenskaper är helt centrala. När mobiloperatören och bilförsäljaren möjligen tar en kreditrisk på medkontrahenten, så tar försäkringsgivaren och arbetsgivaren över den andra partens hela risk eller produktion i utbyte mot ett schablonbelopp: en försäkringspremie eller månadslön. Sådana faktorer som dödsrisk och trafikrisk respektive sjuklighet och produktionsförmåga är därför helt centrala för försäkringsgivaren respektive arbetsgivaren. Om dessa egenskaper vill man därför veta så mycket som möjligt innan avtalslut.

Försäkringsgivare och arbetsgivare använder sig därför av olika metoder: från rent individuella metoder som intervjuer, platsbesök, referenser till mer schablonmässiga men påverkbara faktorer som utbildning, år i branschen/år med körkort samt helt opåverkbara schablonmetoder som antas förutsäga en del (ålder, kön). De så kallade personliga rekommendationerna och kontakterna spelar en enorm roll på arbetsmarknaden, mycket på grund av informationsskäl.

De flesta accepterar, i varierande grad, att arbetsgivare och försäkringsgivare får bry sig om individuella egenskaper i valet av medkontrahent och efterforska detta. Det accepteras till exempel normalt att både advokatbyråer och försäkringsgivare avstår från att ingå avtal med icke-jurister, oavsett om det är ett anställningsavtal eller en ansvarsförsäkring för juridisk rådgivande verksamhet (även om frånvaron av en jurist ju inte säkert betyder att man är sämre på juridik så är det nog en hyggligt träffsäker schablon). Att en bilförsäljare vid ett kontantköp skulle agera likadant för att "vårda bilmärkets anseende" skulle troligen möta betydligt mindre förståelse.

Att diskriminering förekommer på försäkringsmarknaden ligger i öppen dag – kön har till och med

ett fortfarande gällande explicit undantag i diskrimineringslagen just vid försäkring. Att inte åldersdiskriminera på dödsfallsförsäkringar skulle troligen riskera tillståndet att bedriva försäkringsrörelse. På arbetsmarknaden är det förvisso olagligt, men det råder knappast någon tvekan om att det inte förekommer i obetydlig utsträckning att t.ex. "graviditetsrisker" och ålder beaktas.

På integritetssidan så är det inte ovanligt att en försäkringstagare förväntas ge försäkringsgivaren fullmakt att ta del av sjukvårdsjournaler och rätt göra platsbesiktningar av försäkringsställen eller att en arbetsgivare tar kreditupplysningar, begär belastningsregisterutdrag och drogtester utöver en ibland grundlig utfrågning av tidigare arbetsgivare.

Anledningen till att detta sker är naturligtvis att både diskriminering och betydande integritetsintrång har visat sig vara viktiga instrument för att inte göra katastrofala affärer på försäkrings- och arbetsmarknaden, snarare än att försäkringsgivare och arbetsgivare är generellt mer snokande, osympatiska och fördomsfulla typer än andra avtalsparter.

Nya lagar förbjuder - Ny teknik onödiggör? Nya giv på arbets- och försäkringsmarknaden?

På båda dessa marknader finns det dock förändringar på gång, både juridiskt och i den praktiska verkligheten. På försäkringsmarknaden har EU-domstolen från och med december 2012 upphävt lite sekundärrätt och bestämt att försäkringsbolag inte får diskriminera genom att fördomsfullt anta att män och kvinnor har olika förväntad livslängd och dödsrisk per år (well, valet av datum är en intressant "fördragstolkning", men denna artikel ska inte behandla EU-domstolens "rättstillämpning"). På arbetsmarknaden har vi fått ett nytt förbud mot åldersdiskriminering, och i EU-rättens spår har vi fått en närmast bisarr

bestämmelse om könsdiskriminering som i princip tillåter närmast svikliga förfaranden mot en blivande arbetsgivare (Tele Denmark v. Brandt-Nielsen).

På båda marknaderna har vi också enligt min uppfattning en stark trend mot ökat motstånd mot schablonmässiga bedömningar som inte är "omedelbart relevanta omständigheter" för att använda en processrättslig term. Att ta hänsyn till kön, ålder, social bakgrund etc. blir i högre grad mindre accepterat - rättsligt och samhälleligt - även om det kan ha ett visst prediktivt värde för olika direkt relevanta faktorer. Samtidigt har dock instrumenten för att göra en kvalificerad individuell bedömning ökat.

På arbetsmarknaden har exempelvis ny forskning visat att människors Facebook-konton säger mycket om hur de är som arbetstagare (min skulle troligen utvisa att mitt påstådda juridikintresse i vart fall är mycket utförligt spelat...). Kombinera detta med ett personlighetstest inkluderande frågor om allt mellan himmel och sängliv (som det rapporterades om i somras) och på med en hälsoscreening. Detta utgör tillsammans kanske ett bättre urvalsinstrument än bara den traditionella schablonmetoden (säg, att intervjua och få den säkert genuina övertygelsen att någon som starkt påminner om en 20 år yngre kopia av dig själv är det bästa valet).

För den som följer branschpressen inom försäkring har det också framkommit att vissa försäkringsbolag med anledning av det kommande förbudet mot kön som premieargument ligger i startblocken för så kallad Black-Box Insurance. Black-Box Insurance är nära den ultimata icke-diskriminerande och rättvisa försäkringen. Försäkringspremien baserar sig nämligen enbart på hur du kör. I bilen installeras en uppkopplad GPS-box som registrerar när du kör, var du kör, hur snabbt du kör, hur snabbt du accelererar, hur

forts.

hårt du bromsar och kurvtagning. Lägg ett alkolås på detta och någon form av reaktionstest för sömnighet så har man kommit mycket långt i att mäta olycksrisk objektivt och sakligt. Allt detta kan du dessutom själv kontrollera och styra över – ingen diskriminering baserat på saker du inte själv kontrollerar kontinuerligt.

Denna utveckling borde vara högst önskvärd för alla som kämpat mot diskriminering i bred bemärkelse och vill att vem man själv är, och inte vilka ens grupp i genomsnitt är, ska vara avgörande.

Integriteten i den diskrimineringsfria världen

Här dyker dock konflikten med integriteten upp: i det diskrimineringsfria samhället bedöms alla på sina egna, unika och fullständiga egenskaper. Det innebär att den som bedömer, för att kunna göra den korrekta bedömning som de flesta accepterar bör ske (man ska betala premier efter sin egen risk och den bäst lämpade ska få jobbet) måste ha ett så fullgott informationsunderlag som möjligt, och kommer ha en stark tendens att vilja skaffa ett sådant underlag.

Det har t.ex. förekommit rapporter i media om arbetsgivare som ber arbetssökanden om inloggningsuppgifter till Facebook. Integritetskränkande, möjligtvis – men mot bakgrund av forskningen på området så också ett potentiellt viktigt instrument för att undvika mindre sakliga hänsyn vid rekrytering (d.v.s. diskriminering i mycket vid bemärkelse – du är inte den 20 år yngre kopian av den rekryteringsansvarige).

Man kan naturligtvis frivilligt avstå från att tillhandahålla informationen – och därmed själv klassa in sig i gruppen "försäkringstagare som valt att inte ha black-box" eller "arbetstagare som har något att dölja", vilka tillskillnad från "traditionella" diskrimineringsgrunder i alla fall är helt frivilligt valda. Det kan dock misstänkas att det inte är så bra att välja att tillhöra denna grupp om du vill ha jobb och låga försäkringspremier.

Du ljuva diskrimineringsfria värld, vad är priset?

Personligen tror jag att de nya möjligheterna till en mer effektiv saklig och objektiv behandling inte kommer att medföra att man nöjt kommer konstatera att man har kommit mycket långt i att utrota diskriminering och fördomsfullt beslutsfattande – utan i krav på tvingande och integritetsskyddande lagstiftning som förbjuder insamlande av den information som krävs för sådana bedömningar. För ofta är det kanske skönare att bli sedd som en genomsnittlig 26-årig man från Uppsala som förvisso har något högre försäkringspremier, än bli betraktad som den person som framträder när försäkringsbolagens datorer och arbetsgivarens psykologer är färdiga med min bil och mina mailboxar.

Men då bör man vara medveten om att integritetslagstiftning sker till priset av att de som tillhör "fel grupper" enligt de "tillåtna metoderna" för urval kommer att få mycket sämre möjligheter och drabbas orättvist av urvalet. Att sälja sin integritet är kanske det enda sättet för en försiktig 19-årig man som behöver bil till jobbet att få en överkomlig bilförsäkring. Den som inte har relevanta personliga rekommendationer och referenser att erbjuda arbetsgivaren kan ha väldigt svårt att kompensera när övriga informationskällor är otillåtna. Att förbjuda informationsansaffnings- och bearbetningsförfaranden, t.ex. genom databehandling, är i betydande mån att förbjuda möjligheten till fullständigare utredning och mer saklighet och objektivitet till förmån för grövre schabloner och fördomar.

Olof Malmberg
T7

Institutionen informerar

Läsplatser och undervisningslokaler

Processen med att försöka flytta en stor del av Juridiska institutionens verksamhet till kvarteret Munken fortskrider. Tillsammans med universitetets byggnadsavdelning arbetar institutionen med att få tillstånd att där uppföra ett Studenternas hus med föreläsningssalar, läsplaster och studentutrymmen. Tanken är också att kunna koncentrera Juridiska institutionens verksamhet till Trädgårdsgatan (Riddartorget) och kvarteret Munken för att vi ska slippa vara så utspridda i Uppsala som vi är idag.

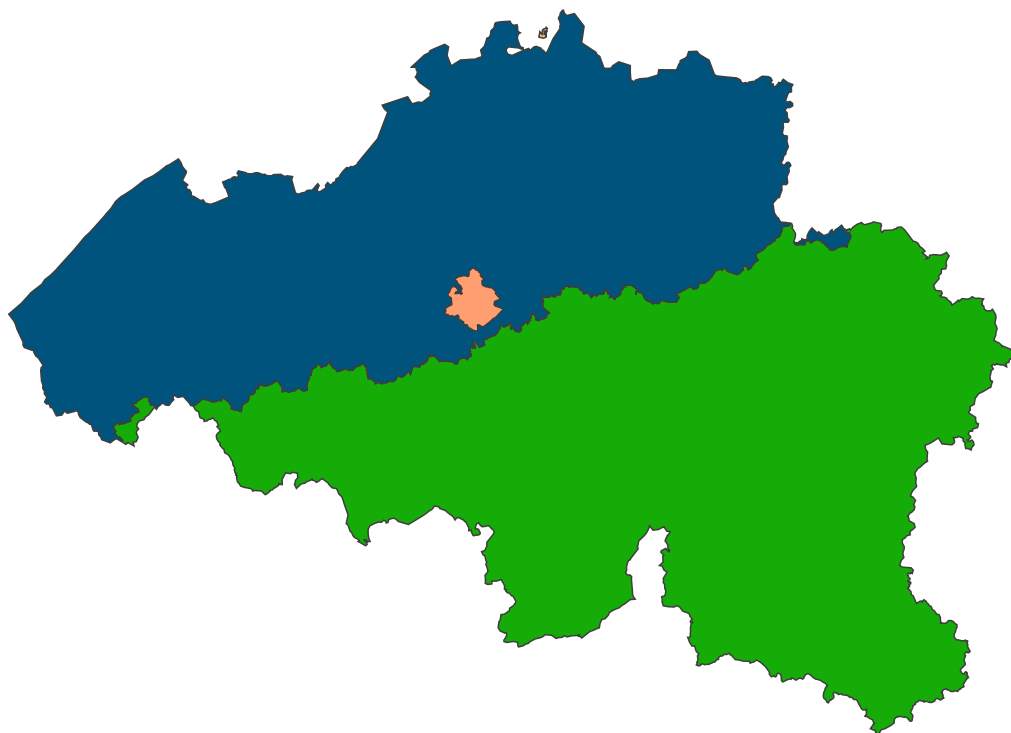
Juristprogrammet i Uppsala har fått högsta betyg i HSV:s utvärdering

Hösten 2011 inledde högskoleverket en utvärdering av landets olika juristutbildningar. Utvärderingen har innefattat granskningar av examensarbeten, lärosätesintervjuer med studenter och lärare vid fakulteten mm. Syftet med HSV:s utvärderingar är att granska hur väl utbildningarna når kraven i högskolelagen och examensbeskrivningarna. Resultatet av utvärderingen blev mycket glädjande för oss - vi fick slutomdömet "mycket hög kvalitet", vilket är det bästa omdömet som kan erhållas. Utbildningar som leder till en juristexamen kan läsas vid sammanlagt sex lärosäten i Sverige. Förutom Uppsala fick även utbildningen i Lund det högsta betyget.

Högt söktryck på juristprogrammet i Uppsala

Juristprogrammet i Uppsala fortsätter att ha många sökanden. Inför höstterminen 2012 var det ca 6 200 sökande till programmet. Antagningspoängen för gymnasiebetyg låg på 21,5 och för högskoleprovet 1,5.

Olle Mårsäter
Studierektor

Livet som utbytesstudent i Belgien är mycket internationellt. Man träffar folk från hela världen. Ena dagen pratas det fotboll med italienare, andra dagen militärtjänstgöring med syrier, tredje dagen klubblivet i Ulan Bator.

Jag blev därför mycket förvånad då en av utbytesstudenterna presenterade sig som Matthieu, från Belgien. Hur kunde detta komma sig? Varför var han på utbytesstudier i sitt eget land? Varför umgicks han med utlänningar och inte med andra belgare? Svaret var språket.

När jag kom till Belgien visste jag om att Belgien var ett flerspråkigt land där befolkningen pratade franska, nederländska och tyska. Jag visste dock inte vad flerspråkigheten har för konsekvenser; vad den innebär.

Min förhandsuppfattning var att flerspråkigheten helt enkelt skulle innebära att alla språken kunde användas. Om du rörde dig i Antwerpen skulle invånarna prata både franska och nederländska. De skulle kanske föredra det ena eller andra språket, men båda språken skulle kunna användas. Så är inte situationen i dagens Belgien.

Dagens Belgien är ett land uppdelat i språkliga regioner. Fyra till antalet. I norr finns Flandern, där pratas det nederländska. I söder ligger Vallonien, där pratas det franska. I gränslandet mot Tyskland ligger Eupen-Malmedy, där pratas det tyska. Mitt i Flandern ligger så den fjärde regionen nämligen Bryssel. I Bryssel ska det gå bra att använda såväl nederländska som franska, men i praktiken är det franska som dominerar.

Jag kommer i denna artikel härnäst beskriva den historiska bakgrunden till den språkliga uppdelningen av Belgien. Därefter kommer jag presentera uppdelningens påverkan på det dagliga livet i Belgien. Till

sist kommer jag presentera min analys av situationen i Belgien.

Historisk bakgrund till den språkliga delningen av Belgien

Språkkonflikten i denna del av Europa har gamla anor. Konflikten var en utlösande faktor redan då den belgiska revolutionen år 1830 till 1831 frigjorde nuvarande Belgien från Nederländerna. I det som nu är Belgien var befolkningen då missnöjd med att nederländskan allt mer började ta över som myndighetspråk. En övergång som även skedde i franskspråkiga delar, vilket upprörde många. Med stöd av Frankrike lyckades så de södra delarna av dåvarande Nederländerna bryta sig loss och bilda det som idag är Belgien. En seger för det franska språket.

Efter Belgiens frigörelse fortsatte dock språkkonflikten. Hela Belgien pratade ju inte franska. Under åren efter revolutionen var det istället de norra regionerna som blev negligerade. Formellt sett garanterade den nya belgiska grundlagen valfrihet vad gäller språk (språkfrihet) men detta gällde bara den privata sfären. Från myndighetshåll skedde kommunikationen istället allt som oftast på franska, trots att gemene man i norra Belgien fortfarande pratade nederländska. Situationen var alltså den omvända mot hur det var innan revolutionen. Detta skapade problem för den nederländskspråkiga befolkningen.

Exempelvis blev år 1860 Jan Coucke och Pieter Goethals oskyldigt dömda till döden för mord, utan att förstått ett enda ord under domstolsprövningen som var på franska. Vidare dömdes Jozef Schoep till böter för sin vägran att använda det franska språket för att registrera sin nyfödde son.

Hur skulle då denna situation lösas?

Belgien

-ett delat land

Det naturliga skulle kanske varit en motrevolution där den norra delen åter anslöt sig till Nederländerna eller till och med bildade ett eget land. Så blev det emellertid inte.

Istället valde belgarna att försöka reglera språkkonflikten. År 1898 antogs t.ex. en lag som förklarade att nederländskan och franskan var officiellt likvärdiga språk i Belgien. Och sakta men säkert återfick så nederländskan sin formella styrka i Belgien.

Men en viktig fråga var fortfarande inte löst. Skulle Belgien vara ett flerspråkigt land där den s.k. språkliga personalitetsprincipen skulle gälla dvs. individer skulle få välja vilket av de officiella språken som de ville använda i den offentliga sfären (i kontakter med myndigheter, skolor o.s.v.) eller skulle det vara ett flerspråkigt land där den s.k. språkliga territorialitetsprincipen skulle gälla dvs. ett land uppdelat i språkliga regioner där språket i den offentliga sfären var förutbestämt i lag.

År 1921 valdes territorialitetsprincipen och landet delades upp i språkliga regioner.

Sedan 1921 har vissa åtgärder vidtagits för att skydda de språkliga minoriteterna i regionerna men åtgärder har samtidigt vidtagits för att "frysa" de rådande språkliga gränserna. Man verkar inte vilja att språkklimatet skall förändras.

Rättsläget idag är alltså fortfarande att det råder valfrihet vad gäller språk i den privata sfären. I den offentliga sfären (i kontakter med myndigheter, skolor o.s.v.) är språket däremot reglerat enligt territorialitetsprincipen vilken delar upp landet i dess fyra språkliga regioner.

Språkkonflikten i det dagliga livet

Ofta beskrivs den språkliga situationen i Belgien i

starka ordalag. I tidningar tas det fram exempel som indikerar att minoritetsspråkgrupper diskrimineras. Det tas fram exempel på fördomar mellan språkgrupperna. Man beskriver Belgien som ett splittrat land i kris. Är det verkligen så illa kan man fråga sig?

Dr. F. Heylighen menar att språkkonflikten är överdriven: "[t]here have been a lot of political conflicts between the two main linguistic communities, but the language problem, which is the issue that has received most publicity outside Belgium, is (at least in my view) much less important than it seems. Since the federalization of the state the linguistic conflicts seem to have very much diminished, now that politicians are no longer capable to blame difficulties on the "other side". There have never been any real conflicts between Belgian (Walloon and Flemish) people, as opposed to conflicts between Belgian politicians. The best illustration of that is that even during the most heated episodes, no one has ever been killed or seriously injured in clashes connected with the linguistic conflict. It suffices to consider similar situations in other countries where conflicts exist between cultural or linguistic communities (e.g. Yugoslavia, Canada, Northern Ireland) to conclude that such peacefulness is not the common rule".

Även min belgiske vän Matthieu tonar ned konflikten. Han håller inte med om att Belgien kan delas i två delar. Kulturen är densamma i hela Belgien menar Matthieu. Det enda som delar Belgien är språket.

Jag förvånas dock över en sak när jag frågar honom om hur situationen i Flandern och Vallonien skiljer sig åt. Trots att Matthieu är Belgare och borde ha en

forts.

*Språklig mångfald är viktigt.
Respekt för individers identitet
ännu viktigare.*

mycket nyanserad syn på befolkningsgrupperna i Belgien möts jag nu av en mängd generaliseringar om hur den ena eller andra gruppen beter sig o.s.v.

De generaliseringar Matthieu nämner är mestadels inte negativa men de vittnar ändå om en form av separation inom Belgien.

Separationen orsakas inte av att språkgrupperna inte tycker om varandra. Separationen orsakas inte heller av att de inte delar samma kultur. Den orsakas endast av språket.

Jag tror dock inte man bör underskatta språkets betydelse för att skapa ett integrerat samhälle. Eftersom befolkningen i Vallonien och Flandern inte pratar samma språk så kommunicerar de inte på samma direkta sätt som befolkningen i andra länder. I en sådan situation tror jag det är lätt hänt att man istället förlitar sig på andrahandskällor, vilket inbjuder till generaliseringar, förenklingar o.s.v. Fördomar som inte rättas till genom mer direkt kommunikation.

Analys

Efter mina studier av den språkliga delningen av Belgien blir min slutsats som följer. Belgien är inte ett land där språkgrupperna är fientligt inställda mot varandra. Belgien kan fungera som federalt styrt land, om politikerna väljer att samarbeta och tona ned motsättningar mellan befolkningsgrupperna. Det finns nämligen en gemensam nationell identitet som enar befolkningen. Det finns en belgisk "fellow-feeling" för att citera John Stuart Mill.

Den nationella identiteten är dock annorlunda än i de flesta andra länderna. Den är delad av en språklig barriär vilken försvårar mer direkt kommunikation och ofrånkomligen delar samhället. Människan är ett flockdjur. Om delar av flocken inte kan kommunicera med andra delar av flocken tror jag flocken splittras, vare sig man vill det eller ej.

Man kan därför tycka att valet av den språkliga territorialitetsprincipen år 1921 var ett mycket konstigt val. Om personalitetsprincipen istället valts hade kanske Belgien idag varit ett sådant flerspråkigt land som jag föreställde mig innan jag kom hit.

Valet av territorialitetsprincipen har förklarats med att båda sidor ville "frysa" den språkliga konkurrensen i Belgien. Man ville undvika att det ena eller an-

dra språket försvann. Eftersom uppdelningen skedde ömsesidigt skapades även en formell respekt mellan språkgrupperna, något som bidrog till att lugna ned konflikten.

Dessa argument används fortfarande för att försvara principen. Van Parijs menar att territorialitetsprincipen är nödvändig för att säkerställa respekten för de individer som pratar ett s.a.s. "svagt" språk. Om de språkliga gränserna släpptes fria skulle annars detta "svaga språk" riskera att utrotas, tillsammans med en viktig del av dess utövares personliga identitet.

Och visst ligger det något i detta resonemang. Språklig mångfald är viktigt. Respekt för individers identitet ännu viktigare. Men kan sådana överväganden verkligen motivera den separation av Belgien vi ser idag?

I backspegeln framstår enligt mig valet av territorialitetsprincipen år 1921 som en aning kortsynt. Om personalitetsprincipen istället valts tror jag integrationen mellan språkgrupperna tagit fart. Man hade efterhand börjat tala samma språk. Den belgiska nationella identiteten hade växt sig ännu starkare.

Och med en sådan förstärkning av den belgiska folksjälens hade kanske de nuvarande politiska svårigheterna kunnat undvikas. Man hade kunnat undvika den ekonomiska uppdelning som skett, där Flandern i norr fungerat som en tillväxtmotor och Vallonien sladdat efter. Det hade kanske även lett till att Matthieu kunnat umgås mer med sina landsmän. Sådana fördelar är enligt mig överlägsna alla de argument som presenteras för territorialitetsprincipen.

Men går det fortfarande att vända blad och introducera personalitetsprincipen i Belgien? Är detta realistiskt? Nej det tror jag tyvärr inte. De språkliga gränserna är alltför väl rotade. En helomvändning skulle vara politiskt omöjlig och skapa administrativt kaos. Jag håller istället med van Parijs när han utpekar engelskan som det språk som i framtiden kan ena det Belgiska folket.

Mattias Karlsson Jernbäcker
T7

Linklaters

Expand your career.

Vill du göra karriär på den ledande globala advokatbyrån i Norden? Såväl globalt som på den nordiska marknaden är vi regelbundet involverade i de största och mest komplexa affärsjuridiska uppdragen. En förutsättning för detta är vårt sätt att arbeta integrerat i gränsöverskridande team.

Linklaters stockholmskontor rekryterar löpande biträdande jurister till vårt **Junior Associate Program** med start två gånger per år. Inom ramen för programmet får du prova på verksamheten i tre olika arbetsgrupper under det första året. Vi söker dig som är nyutexaminerad från juristutbildningen och som har ett genuint intresse för affärsjuridik tillsammans med ett utpräglat kommersiellt tänkande och klientfokus. Du har även mycket goda akademiska meriter.

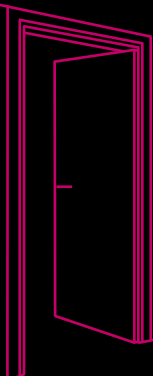
Vi kan erbjuda dig mycket goda utvecklingsmöjligheter i en internationell och utmanande arbetsmiljö där du får arbeta tillsammans med skickliga och engagerade kollegor. Läs mer om tjänsterna på vår **hemsida** där du också kan söka direkt online.

Linklaters lämnar juridisk rådgivning till världens ledande företag, finansiella institutioner och statliga organisationer i deras mest komplexa transaktioner och ärenden. Med 27 kontor i de främsta affärs- och finanscentra, levererar Linklaters en unik service till klienter över hela världen. Linklaters är den enda ledande globala advokatbyrån med lokal närvaro i Norden.

www.linklaters.com/joinus

www.facebook.com/LinklatersSweden

Därför bör Sverige införa en civilkuragelag

En man ramlar ner på spåret. En annan man hoppar ner efter honom. Vad som skulle ha kunnat sluta lyckligt – att mannen får hjälp att ta sig upp – slutar tvärtom. I stället för att hjälpa den medvetlöse mannen rånar han honom, hoppar upp från spåret och ger sig iväg. Kvar på spåret ligger mannen som nu också blir påkörd. Det enda som hade kunnat göra händelsen än värre är om han inte hade överlevt vilket han nu lyckligtvis gjorde.

Förhoppningsvis kan mannen bli dömd för grovt rån. Det är vad svensk lagstiftning ger utrymme för. De flesta av oss anser nog dock att han gjort sig skyldig till något mer. Att det inte är okej att låta någon ligga kvar där med vetskap om att personen med allra största sannolikhet kommer ett råka riktigt illa ut. Kanske skulle man kunna åberopa att det var för tungt för mannen att dra upp honom eller för farligt att hoppa ner på spåret och själv råka illa ut. De invändningarna kan nog de flesta av oss ha förståelse för. Men är det verkligen okej att inte göra någonting? Att inte ens försöka påkalla hjälp eller meddela lokaltrafiken att det ligger en person på spåret? Nej, det tycker nog inte många av oss egentligen.

Kristdemokraterna vill införa en utvidgad skyldighet att ingripa – en så kallad civilkuragelag. En civilkuragelag skulle göra var och en skyldig att hjälpa en medmänniska i nöd, utifrån situationen och sina egna förutsättningar. Det handlar alltså inte om du ska behöva/tvingas avbryta våldsamma slagsmål och riskera ditt eget liv. Eller bli dömd för att du inte orkade dra upp en man från spåret. Men de flesta av oss kan ta upp mobilen.

I flera andra länder, såsom Finland, Schweiz, Tyskland, Frankrike, Norge och Belgien, finns redan en sådan lag. Straffansvarsutredningen (SOU 1996:185) kom också fram till att det bör finnas en lag i Sverige som gör det oacceptabelt att förhålla sig passiv när en annan människa befinner sig i livsfara.

Det går självklart att hävda att en lag inte hade hjälpt i detta eller andra liknande fall. En person som är beredd att begå ett brott avstår kanske inte från ett annat brott bara för att det är just brottsligt. Självklart är det så. Jag tror att det viktigaste för att få mer civilkurage är just att lyfta upp frågorna om vårt ansvar för varandra. Jag tror inte att man ska ha en övertro på lagstiftning men jag tror samtidigt att det spelar roll vilka lagar vi har. Om det är tydligt att det förväntas av oss att vi, efter egen förmåga, ska agera på något sätt när en medmänniska är i nöd, tror jag att det påverkar oss. Naturligtvis är sådant svårt att mäta men vi kan se andra fall där en lag haft en positiv inverkan på attityder.

Även om Handlingspliktsutredningen (SOU 2011:16), den utredning som Alliansregeringen tillsatte under förra mandatperioden, avrådde från införandet av en civilkuragelag så togs ett lagförslag fram, paragrafen löd enligt förslaget:

Den som underlåter att bistå någon som befinner sig i allvarlig fara för liv, hälsa eller trygghet till person, döms, om underlåtenheten med hänsyn till omständigheterna framstår som uppenbart oförsvarlig, för underlåtenhet att bistå nödställd till böter eller fängelse i högst två år.

Det som bör understryckas är formuleringen “up-

VINGEVECKAN

AFFÄRSJURIDIKEN I PRAKTIKEN | 22-25 JANUARI 2013 | STOCKHOLM

ANSÖK TILL VINGEVECKAN 2013

För sjunde året i rad genomför vi den populära Vingeveckan. Här får du som student chansen att få en inblick i affärsjuristens vardag. Du som läser termin fem eller senare vid starten i januari 2013 är välkommen att söka till de eftertraktade platserna redan nu!

Sista ansökningsdag är den 30 november 2012.

Följ Vinge på facebook och håll dig uppdaterad om allt ifrån lediga tjänster och praktikplatser till eventinbjudningar och aktiviteter: www.facebook.com/vinge.se

www.vinge.se/vingeveckan

VINGE

penbart oförsvarlig”. Vad menas då med detta? Jo, med det avses i utredningen att det inte räcker att underlåtenheten “framstår som nonchalant, hjärtlös eller på annat sätt moraliskt klandervärd, utan beteendet måste kunna bedömas vara så förkastligt att det inte på något sätt går att försvara”. Det senaste förtjänar att upprepas – att det inte på något sätt går att försvara. Det är alltså de riktigt moraliskt förkastliga fallen som ska kriminaliseras. Det är, som Svea hovrätt uttrycker det i sitt remissvar, situationer där det finns ett “påtagligt straffvärde”.

Jag passar också på att redan nu bemöta de vanligaste invändningarna mot införandet av en civilkuragelag.

Den första invändningen som brukar vara mot denna lag är att människor skulle tvingas att utsätta sig för fara och att detta kan leda till än större skador. Jag tycker att denna argumentation målar upp en nidsbild av vad lagen vill komma åt. Meningen är inte att personer ska utsätta sig för livsfara utan att var och en ska fråga sig vad man kan göra utifrån egen förmåga och utan att utsätta sig själv för fara. Det finns exempel på människor som utsätter sig för fara redan i dag. Dessa gör det uppenbarligen oavsett om det finns en civilkuragelag eller inte. Det en lag skulle göra är inte att kräva att alla ska göra så utan vad en lag skulle stödja och uppmuntra är att man agerar på något sätt – efter egen förmåga. I de allra flesta fall skulle det antagligen handla om att ta upp sin mobil och ringa efter hjälp.

Den andra invändningen är att en civilkuragelag skulle minska benägenheten att anmäla brott och att vittna. Det är i dag ett stort problem när människor inte vågar anmäla brott eller vittna. Här måste vi göra mer. Därför måste vi göra allt för att öka säkerheten både i och utanför domstolarna. Vi måste korta handläggningstiderna och förbättra informationen. Vi måste också se över frågor om förbättrat vittnesstöd och möjligheten att vittna anonymt. Men med detta sagt måste det dock sägas att utan att vittnen träder fram och vittnar kommer vi inte åt dem som i sin tur gör att vittnen inte kan träda fram. Den onda spiralen fortsätter. Inte tror jag heller att en civilkuragelag skulle öka problemet utan jag ser det som ett annat problem att många inte vill vittna.

Den tredje invändningen brukar vara att lagstiftning inte kan forma ett beteende. Jag menar att all lagstiftning i grunden utgår från moral och vår uppfattning om vad som är rätt och fel. Allt annat vore orimligt. Naturligtvis är det väldigt mycket mer än lagar som formar vår moral, det är snarare så att lagarna stödjer moralen och är ett uttryck för den. All moral ska det naturligtvis inte heller lagstiftas om. Men här handlar det om vårt gemensamma bästa – om vilket samhälle vi tillsammans vill ha, och där tror jag att en lag medvetandegör problemet och kan påverka hur

den enskilda människan väljer att agera. Jag är övertygad om att en civilkuragelag skulle stärka medmänskligheten i vårt land. Moral kan inte ersättas av lagar men i vissa fall är det vår skyldighet som lagstiftare att faktiskt signalera betydelsen av mer etik och moral, eller mänsklighet om ni så vill. Brottsbalken har i dag en etisk-moralisk grund och en lagstadgad skyldighet att hjälpa en nödställd skulle uppmuntra och uppmärksamma ansvar.

Ett exempel är det uttryckliga förbud mot barnaga som infördes 1979. Attityderna till barnaga har förändrats kraftigt sedan dess. Naturligtvis går det att invända och säga att attityderna kanske ändå hade förändrats men jag för min del är övertygad om att lagstiftningen och inte minst debatten kring det påverkat människans attityder.

Det målas också upp farhågor om tolkningsproblem angående om någon upplever sig ha varit utsatt för livsfara. Låt mig då säga att den främsta tanken med en civilkuragelag är att ge stöd för dem som agerar och tydligt visa att passivitet när andra människor utsätts för livsfara inte är acceptabelt. Syftet är att fler ska fråga sig vad de kan göra och inte att straffa den som upplevde rädsla vid en situation. Att en civilkuragelag skulle innebära några dramatiska principiella förändringar i rättsordningen är det dock inte tal om. I den svenska brottsbalken finns en paragraf om underlåtenhet att avslöja brott, ”när det kan ske utan fara för honom själv eller någon av hans närmaste”. Den som bevittnar en pågående grov misshandel och har möjlighet att kontakta polisen, men underlåter att göra det, kan alltså redan i dag bli straffad. Maximal påföljd är fängelse i två år. I lagen om skydd mot olyckor finns också en allmän underrättelse- och alarmeringsplikt vid brand och olyckor. Redan idag finns det ett antal befintliga hjälpplikter vid t. ex. sjönöd, trafikolycka, vårdpersonals hjälpplikt samt taxis plikt att transportera sjuka/skadade. I svensk lag finns ingen allmän, straffsanktionerad skyldighet att bistå nödställda personer – en civilkuragelag. Utan i dessa fall handlar det om vissa skyldigheter i vissa situationer.

Exempel i lagstiftningen om underlåtenhet finns det fler av i vår lagstiftning och, ja faktiskt även när det kommer till vårt statskick. Riksdagens konstitutionsutskott granskar inte bara regeringen utifrån vad den gjort, utan även vad den inte gjort.

Caroline Szyber (KD)

*Riksdagsledamot och partiets
rättspolitiske talesperson*

Våldtäktsbrott mot barn

- spelar frivillighet eller mognad någon roll?

Flera reformer av den svenska sexualbrottslagstiftningen har skett under senare tid. Ett ledmotiv bakom 2005 års reform av brottsbalkens sjätte kapitel var att ge ett tydligare uttryck för den sexuella integriteten och självbestämmanderätten. I sexualbrottslagstiftningen markeras dessa grundläggande tankar genom att olika avvikelser från frivillighet straffbeläggs. Tvång, våld eller hot om brottslig gärning är alla exempel på situationer som inte accepteras av samhället. Vid bedömningen av om en gärning är att anse som våldtäkt eller inte tar domstolen hänsyn till om exempelvis tvång förekommit. Ett undantag från kraven på att tvång ska ha förekommit är när offret är ett barn. I fall där barn är inblandade har samhället ett särskilt stort ansvar att se till barnets skyddsbehov.

Våldtäkt mot barn ett eget brott

2005 års reform av sjätte kapitlet i brottsbalken bestod bland annat i att våldtäkt mot barn fick en egen brottsrubricering i 6 kap. 4 §. Det grundläggande syftet med den nya paragrafen var att markera att barn är särskilt skyddsvärda när det kommer till sexuella övergrepp. Eftersom barn anses vara särskilt utsatta i detta sammanhang var det viktigt att de inte ”drogs över samma kam” som vuxna i våldtäktsparagrafen 6:1 BrB, där ett grundläggande rekvirit för våldtäkt är att offret utsatts för våld eller hot om brottslig gärning samt påtvingad sexuell handling.

I 6:1 BrB är det alltså en förutsättning för våldtäkt

att offret ifråga utsatts för våld eller hot om brottslig gärning samt tvång till samlag eller annan sexuell handling. Tidigare bedömdes gärningar som bestått i sexuella handlingar mot barn enligt denna paragraf. I samband med 2005 års reform erkändes det vara felaktigt att kräva att sexuella handlingar mot barn begåtts med tvång för att kunna rubriceras som våldtäkt.

En av förklaringarna till att sexualbrottslagstiftningen började upplevas som felaktig när brottsoffret var ett barn kan delvis ha en förklaring i att samhället fått en ny syn på barn och barns utveckling. Numeras det som vedertaget och självklart att barn inte kan samtycka till sexuella handlingar. Barn ska bedömas utifrån sina egna villkor. I straffrättsliga sammanhang får det betydelse genom att barn först vid 15 års ålder anses ha uppnått sådan mognad att de kan ges en sexuell självbestämmanderätt. Vad åldersgränsen på 15 år grundar sig på kan man diskutera men utgångspunkten för att överhuvudtaget lagfästa en åldersgräns var att barn (under 15 år) inte ansågs ha uppnått sådan mognad att de i sexuella sammanhang kunde ha förmågan att uttrycka sin egen vilja.

Utrymme för subjektivitet?

Ser man bara till ordalydelsen av 6:4 BrB verkar utgångspunkten fortfarande vara att frivillighet inte ska spela någon som helst roll för bedömningen av om våldtäkt begåtts mot barn. Åldersgränsen på 15 år är en fix gräns i lagstiftningen och i princip betyder det

forts.

att har en 15 åring (eller äldre) begått en sexuell handling med en person under 15 år så är gärningen att rubricera som våldtäkt mot barn. 6:4 BrB ger inte i sig uttryck för att det skulle finnas utrymme för några subjektiva bedömningar av barns mognad för att bedöma om våldtäkt föreligger. Sneglar man lite på rättspraxis är det dock mer eller mindre uppenbart att domstolen vid tillämpningen av 6:4- paragrafen laborerat med subjektiva mognadsbedömningar.

Det har i flera uppmärksammade fall hänt att domstolen inte fällt gärningsmannen för våldtäkt mot barn som ett resultat av dels mognadsbedömningen ifråga, dels omständigheterna i fallet. I ett nyligen uppmärksammat fall dömde en tingsrätt en 20 årig man till sexuellt utnyttjande av barn enligt 6:5 BrB, trots att offret var 11 år och gärningen bestått i samlag. Utfallet verkar vara en konsekvens av den mognadsbedömning som domstolen hade gjort samt omständigheterna i fallet. Flickan bedömdes vara ovanligt mogen för sin ålder medan mannen ansågs vara ovanligt omogen för sin ålder. Översatt till mognad ansågs alltså åldersspannet mellan dem vara mycket litet. Till omständigheterna hörde också att mannen och flickan påstods vara ett kärlekspar och att båda hade varit införstådda med att ha samlag med varandra.

Det har sagts att 6:4 BrB "i princip" inte ska tillämpas i fall där gärningsmannen inte har haft uppsåt till gärningen eller om gärningsmannen varit oaktsam i fråga om det rör sig om ett barn under 15 år. Om det bedöms vara så blir det stället fråga om att tillämpa stadgandet om sexuellt utnyttjande av barn i 6:5 BrB. I det nämnda uppmärksammade fallet påstods att mannen trott att flickan var 13 år trots att hon var 11 år. Men om han nu trodde att hon var 13 år vid tidpunkten för gärningen, borde han i teorin kunna ha uppsåt till gärningen. 6:4- paragrafen rör ju specifikt

offer som är under 15 år.

Fallet visar att gränsdragningen mellan brotten våldtäkt mot barn och sexuellt utnyttjande av barn kan vara hårfin. Det ger på det hela taget ett intryck av att fall med barn som offer för sexuella handlingar inte alltid är enkla att lösa för domstolen. Fallen är inte problematiska för att det skulle vara svårt att avgöra tillämpligheten av de objektiva rekvisiten – den sexuella handlingen och barnets ålder – utan främst för att domstolen drar in subjektiva element i bedömningen.

Med utgångspunkt i de uppmärksammade fallen kan man fråga vad 15 års- gränsen egentligen har att göra i 6:4- paragrafen. Har den alls en funktion och betydelse? Hur många undantag kan man göra innan paragrafen helt mister sitt ursprungliga syfte, att skydda barn? Är barn som medverkat till en sexuell handling mindre skyddsvärta än ett barn som tvingats till eller inte gett uttryck för sin vilja till en sexuell handling?

Syftet med en egen brottsrubricering

Man kan inte nog understryka att 6:4- paragrafen finns i BrB för att markera att barn inte kan samtycka till våldtäkt eller andra sexuella handlingar. Själva formuleringen "den som har samlag med ett barn..." indikerar på att det är gärningsmannens handlande och inte barnets subjektiva vilja eller objektiva handling som konstituerar brottet. Att barn under 15 år samtyckt till, medverkat eller till och med tagit initiativet till en sexuell handling ska inte påverka bedömningen av om det är våldtäkt mot barn eller inte. Därför krävs inte något våld, hot eller tvång från gärningsmannen för att konstituera brottet. Det är en annan sak att förekommande våld eller hot kan påverka straffmätningen i förmildrande eller förvärande riktning så att brottet rubriceras som grovt.

*Hur många undantag kan man
göra innan paragrafen helt
mister sitt ursprungliga syfte,
att skydda barn?*

Själva ordet "våldtäkt mot barn" kan anses markera allvaret i och syftet med denna brottsrubricering. Remissinstansernas kritik i samband med förslaget om en egen våldtäktsparagraf rörande barn är befogad. De ansåg att det var missvisande att tala om våldtäkt mot barn då något våld enligt den nya 6:4 BrB inte är nödvändigt för att det ska vara tillämpligt. Men terminologiskt används ordet "våldtäkt" i sexualbrottslagstiftningen som benämning på det allvarligaste sexualbrottet och att använda ett "mildare" uttryck när det rör sig om barn skulle kunna te sig märkligt.

Har mognad någon relevans?

I det föregående har poängterats att subjektiva inslag som frivillighet eller mognad inte ska spela någon roll för bedömningen av om 6:4 BrB är tillämpligt. Den slutsatsen kan man ganska enkelt dra om man enbart tittar på motiven bakom lagstiftningen och dess ordalydelse. Går man steget längre och bekantar sig med senare domar där 6:4 BrB aktualiserats blir det inte lika lätt att dra en slutsats om vad som egentligen gäller. Det verkar vara så att i fall där ålderskillnaden är liten eller då den sexuella handlingen bygger på "fullständig" frivillighet och ömsesidighet kan subjektiva bedömningar av mognad bli aktuella.

Ett av problemen med domstolens användning av subjektiva element vid tillämpning av 6:4- paragrafen är att förutsebarheten kan försvagas. Paragrafen säger ingenting om att en mognadsbedömning i vissa fall ska göras och av domstolens praxis kan man svårigen dra slutsatser om hur mognadsbedömningar ska göras. Man kan fråga sig vad det är som ska "mätas" när ett barns mognad bedöms. En naturlig faktor att ha med i bedömningen är att barnet med hänsyn till sin utveckling och omständigheterna i övrigt haft förutsättningar att bedöma och ta ställning till situationen. I individuella fall kan det dock vara svårt att avgöra

vad ett specifikt barns mognad och utvecklingsgrad är och vad som kan krävas att ett barn med viss mognadsgrad ska inse eller förstå.

I fallet med den 20 åriga killen och den 11 åriga flickan kom domstolen till resultatet att de båda befann sig på ungefär samma mognadsnivå. De sades vara ett kärlekspar som fullt medvetet om konsekvenserna hade gett sig in på den sexuella handlingen ifråga. Någon form av oskälighetsargument synes ha legat bakom resonemangen. Vare sig man anser att domstolen dömde rätt i fallet eller inte är det uppenbart att oklarheter råder ifråga om hur sexuella handlingar mellan personer med liten åldersskillnad ska bedömas.

Oklarheter råder både beträffande relevansen av subjektiva element och hur bedömningen av dessa element ska göras vid våldtäktsbrott mot barn. För att inte förutsebarheten ska gå helt förlorad är det viktigt att det görs en genomsyn av domstolens användning av mognadsbedömningar vid tillämpningen av 6:4 BrB. Som rättstillämpningen visat har 6:4- paragrafen kommit att "vattnas ur" och detta är mycket olyckligt med tanke på vad bestämmelsens grundläggande syfte är – det vill säga att skydda barn inte bara från sexuella övergrepp utan också från sexuella handlingar i sig.

Sara Ebersson
T9

Thomas Bodström

- om olika förutsättningar, fotboll, makt och juridik

Jag är ganska övertygad om att Sverige aldrig kommer att ha en allsvensk fotbollsspelare som justitieminister...igen. Thomas Bodström är minst sagt en man med flera talanger. Justitieminister, elitidrottare, advokat, författare och numera även föreläsare. Under hela vårt samtal får jag känslan av att Thomas känner sig otroligt avslappnad. Ungefär som en person som precis har gått på semester. Det stämmer rätt bra, den före detta justitieministern ser det ungefär så, att han gått på semester från politiken. Det finns inte längre några krav, varken från folket eller från det egna partiet. Han kan tycka och säga vad han vill och det är även det som är själva grundbulten i hans senaste bok, Inifrån, makten, myglet och politiken. Han är på många sätt fri och det vill han njuta av. Vägen till politikens finrum har dock aldrig varit spikrak. Under gymnasietiden var Thomas ingen stjärna, möjligen som fotbollsspelare, men inte i skolan. Jag inleder därför vårt samtal med att fråga Thomas varför han hoppade av gymnasiet?

- Jag var enormt skoltrött så jag åkte och tågluf-fade, jag kom dock hem försent till skolan vilket gjorde att jag redan missat flera veckor. I det läge kände jag att det inte var någon ide att försöka komma ikapp så jag tog en paus.

Var du säker på att saker skulle lösa sig när du hoppade av?

- Ja det var jag.

Var dina föräldrar lika säkra på det?

- Nej absolut inte. Det var dem jag var mest rädd för när jag hoppade av.

Vad hade du för tankar om din framtida karriär efter gymnasiet?

- I stort sett inga alls, visst, jag hade en liten tanke om att jag kanske skulle vilja bli advokat i framtiden men det var absolut inget konkret.

Du läste upp dina gymnasiebetyg på komvux?

- Ja.

Hur ser du på det faktum att högskolesökanden som kompletterat sina betyg på komvux söker till högskolan i en speciell urvalsgrupp vilket gynnar sökande som har bra betyg direkt från gymnasiet? Skulle du vilja påstå att du utgör ett skolexempel på varför denna förändring från tidigare regelverk är olämplig?

- Ja absolut. Jag tycker att det är otroligt viktigt att alla får utvecklas i olika takt, för det är så det funkar i verkliga livet. Vissa är skoltrötta, vissa är sena i utvecklingen och att ha ett sådant här regelverk är därför helt fel enligt min mening.

Du har tidigare sagt att du aldrig skulle anställa någon på din advokatbyrå som gått direkt från gymnasiet till juristprogrammet. Du menade att man behövde kämpa lite och klara sig själv för att kunna utvecklas och mogna. Anser du att det är viktigt att en person fått kämpa lite för att komma dit han är för att exempelvis vara redo för att bli advokat?

- Helt klart. Erfarenhet från andra yrken är otroligt viktigt. Låt säga att du vill arbeta med brottmål, då är det av avgörande vikt att du har erfarenhet från andra yrken och kan sätta dig in i andras situationer. Har du fått kämpa lite för att komma någonstans så ökar även din ambitionsnivå.

Samtidigt som du läste på jurisprogrammet så spelade du allsvensk fotboll i AIK. Precis som titeln justitieminister är detta ett yrke som är få förunnat. Som många andra har jag själv alltid drömt om att bli fotbollsproffs. När det inte blev så kände jag att jag ändå ville lyckas med något vilket motiverade mig att börja plugga på juristprogrammet och dessutom att plugga hårdare än jag någonsin gjort på gymnasiet.

forts.

Titta bara på förslaget med de rosa kuverten, ingen jurist i världen hade överhuvudtaget kommit på tanken att lägga fram detta.

Kan du känna igen dig i det här, att ambitionerna om att lyckas inom idrotten motiverat dig i dina andra karriärval?

Det kan jag göra. Alltså, jag hade riktigt dåliga betyg i grundskolan och även i gymnasiet. Ja kom ihåg att jag var tvungen att skärpa mig höttermånen i 9 an men innan det var mina betyg riktigt usla. När jag väl kom in på juristlinjen så kände jag att jag hade hittat rätt och det motiverade mig själv till att plugga hårt, vilket jag också gjorde eftersom det var roligt. Det finns många likheter mellan fotbollen och andra yrken, motivationen är densamma och fördelarna av att ha tävlat kan definitivt bidra till att man lyckas inom andra områden.

Hur var tiden i AIK? Var det ett naturligt steg att lägga av med fotbollen eller berodde det mer på viljan att bli advokat?

- Jag hade gärna fortsatt, och visst, ibland kan jag känna att jag ångrar mitt val, men som sagt jag fick jobb på Sju advokater och det kunde jag inte säga nej till. Jag var ändå 27 år och det var dags att gå vidare.

Följer du AIK:s matcher idag?

- Absolut, jag har dock fyra ungar så det är inte så lätt alla gånger. Men förlusten mot Gefle senast...den svider!

Har du ett behov av att stå i centrum, att beträda ett fullsatt Råsunda kanske kan liknas vid den massmediala uppmärksamhet som det innebär att vara minister?

I dagsläget, absolut inte. Jag håller med om liknelsen och visst har det funnits ett visst bekräftelsebehov en gång i tiden men det är borta för länge sedan. Media har alltid varit väldigt viktigt för mig. Jag har haft ett behov av massmedial uppmärksamhet, men det har aldrig varit för egen vinning. Det har varit för politikens skull, för att kunna bära fram de frågor jag brunnit för.

Idag klagar många arbetsgivare på att juristutbildningen är alltför teoretisk, de menar att många studenter endast kan vad som står i böckerna medans det verkliga arbetet kan skilja sig enormt från vad man kan läsa sig till. Håller du med?

- Haha, fast det är ju lite bättre nu, på min tid var det riktigt uselt. Det fanns i princip inga muntliga moment. Men kritiken är helt befogad. Det finns ett underskott som behöver åtgärdas. Alla personer, oavsett yrke måste kunna argumentera. Att lägga fram sin sak inför en publik är en otroligt viktig egenskap.

År 2000 fick du ett samtal från Göran Persson och

ett erbjudande om att bli justitieminister. Var det enkelt val?

- Ja, när jag väl fått erbjudandet. Då hade jag inget val.

Du har tidigare sagt att ditt engagemang i bl.a. flyktingrådet samt Unicef inte fick riktigt det genomslag du hade hoppats på just för att du vid det tillfället var alltför okänd. Du har nämnt att detta var en av anledningarna till att du tackade ja till ministerposten. Fanns det även i bakhuvudet att en framtida roll som advokat skulle påverkas positivt om du arbetat en tid som justitieminister?

- Flyktingrådet samt Unicef har inte särskilt mycket makt, därför var det viktigt att få utrymme i media och på det sättet ge dem mer makt. Men att jag skulle haft tankar på att advokatverksamheten skulle gynnas i ett senare skede, Nej.

Din pappa Lennart Bodström var utrikes och utbildningsminister. På vilket sätt har detta påverkat dig i din karriär?

- Ganska lite. Pappa avrådde mig från att ta posten som justitieminister. Det skulle jag också göra om det handlade om mina barn. Det är ett farligt yrke.

Farligt? Då finns det väl andra saker som är betydligt farligare än att bli en framgångsrik politiker?

- Jo absolut, men den mediala uppmärksamheten är riktigt farlig.

Att vara politiker handlar ju i mångt och mycket, precis som rollen som advokat, om att ha människors förtroende. I det förra fallet handlar det främst om folkets förtroende. Tror du att din tid som elitfotbollsspelare hjälpt dig att få människors förtroende? Det är ändå en stor del av det svenska folket som brinner för fotboll och det känns som att dessa människor kanske kan relatera till dig på ett annat sätt än de kan göra till andra politiker som inte delar deras intressen. Fotboll är ju på många sätt otroligt folkligt. Har jag fel?

- Nej det stämmer, som politiker har det hjälpt mig på många plan. Jag hade ju t.ex. spelat fotboll på alla de platser i Sverige som jag besökte. Och visst, det är som du säger, folkligt. Men i rollen som advokat kan jag inte säga att det har hjälpt mig.

Du har skrivit sex böcker. Främst romaner men även en bok om livet som politiker. Var det viktigt att få skriva av sig efter tiden i politiken eller vad var motivet till den senaste boken?

- Det var väldigt viktigt att få skriva av mig. Jag satt i lugn och ro i min bostad i USA och jag hade ingen

För vissa personer handlar det endast om att jobba för att bli omvald. Det är det enda de ägnar sig åt.

som helst press på mig. Jag hade inte längre någon att rätta mig efter. Det var först då jag kunde reflektera över min tid som politiker. Som politiker har man saker att rätta sig efter. Man kan inte gå ut och säga vad man vill.

Kände du att det fanns saker som inte riktigt kom fram i media men som ändå var viktiga att få ut?

- Ja absolut. Att sitta i regeringen eller riksdagen kräver lojalitet. Efter den tiden fanns det inga hänsyn att ta och då var det viktigt för mig att skriva. Det händer en hel del i riksdagen som folk inte har en aning om.

Bokens titel har en ganska negativ klang. Pågår det mycket mygel i riksdagen?

- Nja, inte jämfört med hur det ser ut i andra länder, men visst, det händer.

Från och med den 1 november höjs riksdagsledamöternas arvoden till 58 300 kr. Hur effektiva är personerna som sitter i riksdagen?

- Det beror alldeles på vilken person vi pratar om. För vissa personer handlar det endast om att jobba för att bli omvald. Det är det enda de ägnar sig åt och då kan du ju räkna ut själv om 58 000 kr är skäligt eller inte. Men många personer jobbar otroligt hårt och då är det en helt annan sak. Det är väldigt viktigt att komma ihåg att riksdagsämberet är ett förtroendeuppdrag och inte ett jobb. Många pratar om att folk "jobbar extra" och att det är fel. Det är det inte, man ska jobba också, det är viktigt.

Moderaternas Beatrice Ask är en av få ickejurister som innehaft posten som justitieminister. Vad anser du om att en ickejurist innehar posten som justitieminister?

- Det är ett stort misstag och hon är antagligen den sista. Hon är inte särskilt kompetent. Titta bara på förslaget med de rosa kuverten, ingen jurist i världen hade överhuvudtaget kommit på tanken att lägga fram detta. Hon har inte läst en poäng juridik och det märks. Hon är en mycket trevlig person, jag tycker om henne privat. Men som justitieminister är hon olämplig. Som person är hon inte så där rädd som hon framstår som att vara, det är bara det att hon inte kan någonting. Hon vill därför inte heller ta några debatter. **Om man sammanfattar det här. Du är före detta elit fotbollsspelare, författare, politiker, samt advokat. Vad är roligast?**

Enkelt, det är kombinationen.

Finns det många likheter mellan yrkena?

- Verkligen och det är just det som jag är ute och fö-

reläser om. I synnerhet finns det stora likheter mellan politiken och fotbollen. Att spela fotboll är väldigt likt att sitta i riksdagen. I vissa lägen och för vissa människor är det bra att dribbla för att ta sig framåt och ibland är det viktigt att jobba som ett lag för att uppnå samma syfte.

Du har i någon mån arbetat med många av dessa yrken samtidigt. Hur får du tiden att räcka till, är du otroligt effektiv som person?

Jag gör allting i perioder, så det är inte så maffigt som det låter. Men visst jag är helt klart effektiv. Jag skriver just nu på min sjunde bok, en deckare. Jag tänkte sluta men karaktärerna lever kvar i mitt huvud.

Har du helt lagt av med politiken?

- Vi får se. Det bästa av allt är att jag inte behöver svara på den här frågan, det är så otroligt skönt att kunna säga att jag inte vet.

Det måste ändå kännas rätt skönt att ditt namn ofta nämns när tänkbara statsministrar diskuteras?

- Otroligt skönt för mitt eget ego, men det är också det enda.

I detta nummer av Press Judicata uttalar sig även Göran Lambertz i den mycket uppmärksammade debatten om resningsärendena i fallet Thomas Quick. Har du själv någon åsikt i den här debatten?

- Jag jobbar ju med Borgström. Vad jag kan säga är att väldigt många har missuppfattat advokatens roll. De verkar tro att advokatens roll är att frikänna människor. Så är det inte. Advokaten ska företräda klienten och se till att han får en rättvis behandling.

Kunskaperna om advokatyrket är minst sagt bristfälliga. Det är något som tydligt framkommit i den här debatten. I övrigt så har jag inte läst några domar så jag har ingen aning.

Känner du att du inte riktigt fått nog av Thomas Bodström så kan PJ avslöja att Thomas kommer att föreläsa på Kontaktdagen den 21 november på UKK. Genom att anmäla dig och delta på föreläsningen så har du dessutom en chans att tillsammans med fyra andra studenter få äta lunch med Thomas efter föreläsningen på restaurangen Hambergs fisk. Anmäl dig redan nu på forelasning@kontaktdagen.se

Alexander Berglund

T7

Missa inte!

ARBETSLIV

Lite beroende på var i utbildningen man befinner sig så ligger det ändå där i bakhuvudet någonstans, det kommande arbetslivet. De nio terminer som skall avklaras kan visserligen kännas som en evighet och det är kanske inte det första man tänker på när man lämnat in sin PM och börjat ladda för en välförtjänt utekväll. Trots detta så kommer ändå dagen då examensarbetet är inlämnat och nationskortet indraget, dagen då man inte längre behöver leva på lånade pengar. PJ har därför tittat närmare på vad som kommer att krävas den där dagen. Dels träffar vi några utav de mest eftertraktade arbetsplatserna, dels träffar vi studenterna som valt att få en försmak på det kommande livet.

Extraarbete under terminerna

Nämndemannauppgiften

Nämndemannauppgiften är inte ett juridiskt ”jobb” i strikt bemärkelse, utan ett politiskt förtroendeuppdrag. Nämndemän väljs fram internt i de politiska partierna, och deras representation bygger på partiernas mandatfördelning i kommun- respektive landstingsfullmäktige.

I samband med valet 2006 blev jag vald till nämndeman i Stockholms tingsrätt, och när jag flyttade till Uppsala för att börja läsa juristprogrammet hösten 2009 fick jag den stora förmånen att efter valet 2010 sitta som nämndeman både i tings- och förvaltningsrätten (vilket inte tillhör vanligheterna – oftast sitter man antingen i den ena rätten eller den andra).

Många juridikstuderande och praktiskt verksamma jurister har ofta (den felaktiga) uppfattningen att vi inte bör eller får sitta som nämndemän, eftersom hela poängen med nämndemannainstitutet är att föra in ett lekmanperspektiv i rättsskipningen. Dock håller nog de flesta av oss juridikstudenter med om det faktum att vi inte är några juridiska experter bara för att vi fått förmånen att förvirra oss in i regeringsformen och kommissionslagen på några snålt tilltagna seminarier. Vidare är man enligt RB:s regler i princip endast förhindrad att vara nämndeman om man är anställd vid domstol, jobbar som polis, advokat eller i övrigt har till yrke att föra andras talan inför domstol. Givetvis är detta därför en möjlighet även för oss som pluggar juridik att få insyn i och bidra till samhällets dömmande verksamhet.

Det är inte många ”sidosysslor” som för med sig en sådan insyn och ett sådant ansvar som nämndemannauppgiften. Precis som de lagfarna domarna svor jag vid min första tjänstgöring domareden, som binder mig på livstid. Med denna i ryggen har jag sedan konfronterats med allt ifrån trafikförseelser och snatterier till våldtäkter och mordförsök. Som ett mellanled finns vårdnadsfrågor, som ofta är väldigt

infekterade och ställer stora krav på att, mitt bland alla smädelser föräldrarna emellan, söka finna vad som är bäst för barnet. I förvaltningsrätten är det mer formaliserat än i tingsrätten, då målen ofta kräver att man sätter sig in i komplicerade myndighetsbeslut som överklagats. Men i förvaltningsrätten hanterar man också mer akuta sociala frågor som exempelvis tvångsomhändertagande av barn, missbrukare och psykiskt sjuka personer.

I alla dessa frågor får jag dessutom vara med i den svenska rättsprocessens mest slutna och hemliga del – den enskilda överläggningen, där domstolen drar sina slutsatser av det som framkommit vid rättegången och beslutar om lämplig rättsföljd. Alla vi som dömer har en röst vardera och våra röster väger lika tungt, så jag är precis lika ansvarig för det som står i domskälen som rättens ordförande.

Det går knappast att överskatta hur värdefullt allt detta är för oss juridikstudenter – speciellt då vår utbildning är väldigt teoretiskt inriktad och i stort sett helt saknar praktikinslag. Mot denna bakgrund rekommenderar jag varmt att ni som är intresserade söker er till ett parti ni sympatiserar med och hör er för om möjligheterna att fylla eventuella vakanta nämndemannaplatser i domstolarna just nu eller anmäler intresse för att bli nämndeman efter valet 2014.

Mikael Grenefalk

T7

Extraarbete på Nordea

Många av Uppsalas juriststudenter är av uppfattningen att utbildningen tar alldeles för mycket tid för att ett extrajobb ska hinnas med. Och jag ska väl erkänna, visst kändes det skönt att skylla på plugg för att slippa tampas med ett arbete. Men efter något år på utbildningen blev suget efter extra pengar samt begäret av att se något annat än bibliotekets mörka väggar lite för stort. Tur för mig så hade jag en vän som jobbade på Nordea. Genom henne fick jag tipset om att söka dit, vilket jag gjorde och idag är jag en av Nordea team kundcenter Uppsala. Jobbet är kanske bäst anpassat för studenter som läser ekonomi men en liten grupp av kurskamrater från juristutbildningen finns representerade. Rollen som medarbetare på Nordea kundcenter är varierad. Över telefon hjälper vi till med de flesta frågor samt administrerar sådant vi inte kan hjälpa till med vidare till övriga grupper inom företaget. Frågor vi får besvara kan var allt från "har jag tillräckligt på kontot för att köpa x" till "hur ska jag placera mitt kapital för att få bästa möjliga avkastning om x antal år". Det är alltså en stor mix mellan enkla administrativa frågor till lite mer betydelsefulla ärenden för den privata ekonomin.

Den kanske allra största förmånen med mitt jobb, som även kommer bli betydelsefull i min framtida karriär som jurist, är att vi får möjlighet att bli SwedSec licensierade. Licensieringen syftar till att säkerställa att anställda inom bankväsendet har tillräcklig kunskap inom området för att kunna upprätthålla förtroendet för de företag som jobbar inom värdepappersmarknaden. Genom utbildningen garanteras att vi som jobbar inom banksektorn ger rätt råd till kund samt har tillräcklig förståelse för olika finansiella instrument. Med andra ord ställs ganska höga krav på kunskap, även på oss som jobbar på kundcenter. I skrivande stund har jag klarat första delprovet i licensieringen men har i sikte att snart vara klar med hela utbildningen. Den förståelse som certifieringen ger mig är något som jag kommer att bära med mig i framtiden, dels för att kunna sköta min egen ekonomi på bästa sätt men kanske främst ger det mig insikt i de finansiella aspekterna på det som juridiska reglering-

ar bygger upp. Redan idag har jag nytta av detta då jag läser fördjupningskursen Aktiemarknadsrätt där vikten av förtroende ofta lyfts fram som en av grundbultarna för en fungerande handelsmarknad.

Förutom all kunskap SwedSec gett - och kommer att ge mig - så får jag genom mitt arbete möjlighet att komma ut i arbetslivet och knyta värdefulla kontakter. En framtid som jurist i bank- och finanssektorn är något jag skulle välkomna med en öppen famn. Men för att svara sanningsenligt på vad som är mest givande med jobbet måste jag faktiskt svara möjligheten att få interagera med människor. Är du en social varelse som mig så vet du vilket utbyte man får av att prata med olika personlighetstyper och den mängd kunskap som finns att hämta från dessa. I många av mina samtal med kund så leds dialogen in på flera andra ämnen än det ärende som kunden ursprungligen hade. Jag har exempelvis fått tips om det bästa hotellet i Turkiet, fått höra historien bakom Karlstads smeknamn "solskensstaden" etc. Alltså får jag en hel del energi av alla våra, oftast, glada Nordea kunder.

Den tidigare känslan av tidsbrist har istället byts ut mot en mer effektiviserad vardag där träning, studier och arbete byter ut varandra. Självklart är det helt individuellt hur mycket man anser sig ha tid med samtidigt som man studerar men för mig har arbetet bara fört med sig positiva ting. Dessutom så måste jag erkänna att det känns väldigt tillfredställande att fylla på sparkontot med annat än bara lånade pengar.

Viktoria Graf
T7

Sommarnotarie

Vid tentaplugget till terminstentamen på termin fem snackade vi i gruppen som läst till tentamen sedan terminstentamen på termin ett om sommarjobb på advokatbyrå. Under en av föreläsningarna på termin fem hade vi fått höra att det var bäst att söka redan efter jul då man löpande intervjuade och tillsatte de eftertraktade sommarjobbsplatserna på många av byråerna trots att det ofta står att sista ansökningsdag är i slutet på mars eller senare. Vi i gruppen sa till varandra att det var nog bäst att ta tag i ansökningarna redan efter tentan. Alla som har skrivit terminstentamen kanske dock kan känna igen sig i att det första man tänker på efter att euforiskt ha blivit befriad från tentapluggsmisären INTE är att sätt sig och fylla i ansökningar om sommarjobb.

I alla fall två av oss i gruppen skickade in de där ansökningarna (ett 20-tal) innan starten på termin sex. Det visade sig vara en vinnande strategi då vi blev kallade på intervjuer redan efter någon vecka. Efter två intervjuer vart jag varm i kläderna. På den tredje kände jag att jag fick bra kontakt med intervjuaren som var advokat (Många byråer låter personal från HR-avdelningen intervjua aspiranterna till sommartjänsterna). Eftersom jag hade en fjärde intervju inbokad samma dag åkte jag på den också men på tåget hem till Uppsala ringde de från byrå nummer tre och frågade om jag ville jobba hos dem i sommar (sommaren 2012). Efter 24 timmars betänketid sa jag ja till åtta veckor på Hamilton Advokatbyrå i Stockholm. Jag började veckan efter vi skrev terminstentamen på terminskurs sex.

Första arbetsdagen blev jag väl mottagen av personalansvarige som även han var advokat och delägare på byrån, även om han nu jobbade som COO. Jag fick gå runt på byrån som har kontor på tre våningar och hälsa på alla. Sedan blev jag visad till mitt kontor och uppmanad att ordna något att göra, det vill säga gå och se vilka ärenden som delägarna och de biträdande juristerna jobbade med som jag kunde hjälpa till med. Jag hade även en fadder som hjälpte de första dagarna. De första dagarna kände man sig lite vilse när man knackade på hos delägare och biträdande jurister,

men jag blev alltid väl bemött och alla hade en dörr öppen för frågor och tog sig tid eller ordnade någon som hade tid att besvara dem. De uppgifter som jag blev tilldelade var främst att skriva rättsutredningar i olika frågor, till exempel fick jag i ett fall skriva en promemoria om ersättningsnivåer vid intrång i olika immaterialrätter. En annan gång fick jag skriva en promemoria om styrelseansvar i svensk bolagsrätt på engelska som skulle till en utländsk företagsgrupp som skulle starta aktiebolag i Sverige. Jag fick även sitta en del med konkurser och andra obestandsfrågor. Jag fann denna miljö givande och kände att jag fick en god inblick i de olika avdelningarna på byrån. Samtidigt var det ganska speciellt att byta grupp ofta. Det var även många som, av naturliga skäl vid sommartjänster, gick på semester varje vecka som gick vilket ledde till att det var få personer som jag arbetade kontinuerligt med under mina åtta veckor.

Jag var en av tre sommarnotarier på Hamilton den sommaren men vi var bara två där samtidigt. Det var därför inte så mycket häng sommarnotarier emellan som jag har hört att det var på andra byråer men i gengäld fick vi integrera mer med advokaterna och de biträdande juristerna. Hamilton är en ganska sportig byrå vilket passade mig bra, nu på termin sju har jag varit och spelat Advokat SM i fotboll med dem vilket, trots att vi inte vann, var en trevlig upplevelse. Sammantaget är jag nöjd med min upplevelse som sommarnotarie, jag tar särskilt med mig inblicken i den praktiska juridiken och känner mig tillfreds med att den problembaserade metoden i Uppsala till synes ställer studenten väl förberedd för i vart fall jobbet på affärsjuridisk advokatbyrå. Om du är sugen på en liknande upplevelse tveka inte att söka!

Mikael Sandy
T7

Är du rätt person för denna stol?

Det är krävande att arbeta på en affärsjuridisk byrå – men det är också oerhört roligt och utvecklande. På Gernandt & Danielsson får du arbeta med spännande klienter och avancerade arbetsuppgifter i en internationell miljö.

Vi har två år i rad utsetts till årets advokatbyrå av klienterna. Vi strävar efter att vara den mest attraktiva arbetsgivaren inom affärsjuridik för unga jurister.

Kom gärna och hälsa på oss i vår monter på **Kontakt dagen** så berättar vi mer. Information om vårt erbjudande till studenter och hur du ansöker om arbete hos oss finns även på www.gda.se.

Välkommen att höra av dig!

Gernandt & Danielsson

www.gda.se

Vad krävs det för att få jobb som...

Affärsjurist

Vilka är ni?

Mannheimer Swartling är den ledande affärsjuridiska byrån i Norden med många av Sveriges och världens ledande företag som klienter. Vi strävar ständigt efter att vara den bästa byrån att arbeta med och på, och är glada över att i flera år i rad ha blivit utsedd till både klienternas och studenternas favoritbyrå. Vår kultur präglas främst av en stark laganda där vi jobbar tillsammans mot gemensamma mål. Som fullservicebyrå är vår verksamhet uppdelad i flera olika verksamhetsområden med branschinriktning för att kunna uppnå spetskompetens och högsta kvalitet i vår affärsjuridiska rådgivning.

Vad krävs för att bli biträdande jurist hos er?

Examen från Juristprogrammet med goda resultat.

Vad kännetecknar en bra biträdande jurist hos er?

Det är svårt att konkretisera vad som kännetecknar en bra biträdande jurist. Vi har väldigt många olika personligheter hos oss och tycker att det är viktigt att främja mångfald. Om vi trots allt ska försöka se några gemensamma drag hos våra biträdande jurister så är det en hög ambition att producera produkter med högsta kvalitet till våra klienter. Den konsultroll som våra jurister har kräver en utpräglad känsla för service och entreprenörskap, stor noggrannhet och analytisk förmåga. Eftersom vi jobbar i team är det också viktigt att tycka om att samarbeta med andra. Det mesta av detta får man givetvis lära sig hos oss. Genom att arbeta med seniora kollegor samt gå vårt Professional Development Programme så utvecklas juniora jurister snabbt i sin roll.

Vad tittar ni på vid rekrytering av biträdande jurister?

Vi gör en helhetsbedömning av varje ansökan och tittar dels på hur ansökan är strukturerad och formulerad samt varför man är intresserad av att arbeta hos oss. Vidare tittar vi på vilka resultat som uppnåtts under studietiden, om man arbetat eller engagerat sig i något annat vid sidan av studierna. Utlandsstudier och arbetslivserfarenheter är meriterande eftersom de visar på drivkraft och även bidrar till personlig utveckling hos en person, dock är de inget krav. Vid en intervju är de personliga egenskaperna avgörande och det är viktigt att vara personlig i sina svar så att vi kan lära känna just dig. Avslutningsvis är det en förutsättning att man delar våra grundläggande värderingar för att trivas och lyckas hos oss.

Vad är bra att tänka på om man vill bli biträdande jurist?

Vi vill uppmuntra alla som studerar juridik att fokusera på det man tycker är roligt. Det finns inga kurser eller inriktningar som är mer rätt än andra. Det är bra att besöka många arbetsplatser och delta i olika events under studietiden för att skapa sig en mer ingående bild av vad rollen som biträdande jurist innebär och vilken arbetsplats som passar en själv. Vi har många events hos oss på Mannheimer Swartling och finns alltid på plats på arbetsmarknadsdagar för att svara på frågor. På vår hemsida kan man följa våra kommande events för studenter och notarier.

Hur gör man för att få komma på intervju hos er? Finns det några genvägar?

Ansök via vår annons på vår hemsida ca 3-5 månader innan examen. Vill du söka till vårt sommartraineeprogram kan du söka redan från termin 6 i januari varje år. Det finns inga genvägar till en intervju hos oss, vi vill jobba professionellt med vår rekrytering och tycker att alla ska ha samma förutsättningar.

Vad har ni för ingångslön för era biträdande jurister?

För nyexaminerade jurister med jur.kand. är vår ingångslön 27 000kr. Tingserfarenhet och Master ger ett visst lönetillägg och erfarenhet från en annan byrå värderas i varje unikt fall.

Jan Dernestam, exekutiv delägare

Brottmålsadvokat

Vilka är ni?

Advokatfirman Defens är en Stockholmsbaserad advokatbyrå med brottmål som specialisering. Vi består av sex advokater, två biträdande jurister och två personer vid sekretariatet. Byråns sammansättning består högst medvetet av individer som skiljer sig åt; i framtoning, karriärmässig bakgrund, akademiskt, åldersmässigt och etniskt. Vår gemensamma nämnare är vårt intresse för brottmål och vi som team är duktiga på att utnyttja varandras styrkor.

Vad kännetecknar en skicklig brottmålsadvokat?

En skicklig brottmålsadvokat är en person som är en skicklig jurist både på kammaren och under brinnande förhandling. Vi tillbringar en stor del av vår arbetstid i möten med klienter, ofta på olika häkten, och där möter man människor som ofta befinner sig i sitt livs svåraste stund. Därför är en god förmåga att bemöta alla typer av människor en viktig egenskap. Den största delen av arbetsdagen utspelar sig dock i rättssalen och man kan inte bli en bra brottmålsadvokat om man inte gillar att processa. Ett brottmål avgörs alltid slutligt vid huvudförhandlingen och där

inträffar ibland det oväntade. En viss talang för att kunna improvisera och laga efter läge är därför också nödvändig.

Hur får jag jobb hos er?

Det finns ingen särskild väg för att bli en del av vårt team. En jur kand krävs förstås men då vi rekryterar ser vi till person lika mycket som till merit. Arbetet är speciellt och för att lyckas i längden krävs att man brinner för uppgiften. Yrket kan ibland vara slitsamt, inte minst mentalt, eftersom våra klienter ofta befinner sig i en extremt utsatt position. Någon genväg till oss finns nog inte men de biträdande jurister vi har nu har båda varit uppsatspraktikanter på byrån. Det är förstås ett bra sätt att både lära en massa och samtidigt visa vem man är.

Vad kommer jag att tjäna?

Ingångslönen i vår bransch ligger i allmänhet i paritet med notarielönen. Hos oss och de flesta andra brottmålsbyråer går man över till provisionsbaserad lön när man blir advokat och med ambition och vilja finns möjlighet till goda inkomster.

Advokaterna Gustaf Ljungström och Anton Strand, Advokatfirman Defens

Skattekonsult

Vilka ni är?

KPMG erbjuder branschspecifika och kvalificerade tjänster inom revision, skatt och rådgivning. Genom vårt globala nätverk är vi ett av världens ledande kunskapsföretag med 145 000 specialister i 153 länder. I Sverige har vi stark lokal förankring med 1 600 medarbetare på 60 orter.

Vad krävs för att bli en av er?

För att bli skattekonsult hos oss bör du ha en examen inom juridik, ekonomi eller affärsjuridik. Vidare är det viktigt att du har goda kunskaper i engelska då vår dagliga kommunikation till stor del sker på engelska. Meriterande erfarenheter är utlandsstudier, arbetslivserfarenhet från en internationell miljö, engagemang utanför studierna, yrkeserfarenhet inom service och ekonomisk administration samt goda studieresultat.

Vad kännetecknar en skicklig skattekonsult?

En bra skattekonsult besitter egenskaper såsom ödmjukhet, god samarbetsförmåga, social kompetens och ett analytiskt förhållningssätt. Vidare lyckas man i rollen som skattekonsult om man är kommunikativ, proaktiv, drivande och ambitiös.

Vad tittar ni särskilt på vid rekrytering?

Vi gör en samlad bedömning av kandidatens bakgrund där vi tittar extra noga på tidigare nämnda erfarenheter såsom utlandsstudier, arbetslivserfarenhet från en internationell miljö, engagemang utanför studierna, yrkeserfarenhet inom service och ekonomisk administration samt goda studieresultat. Vi gör ingen rankning utan tittar på alla bitar. Kanske kandidaten

saknar någon eller några av bitarna, men då kan det vara andra saker som väger upp. Exempelvis kan en kandidat sakna erfarenhet av utlandsstudier men har istället levtt eller arbetat utomlands alternativt har mindre starka betyg vilket kan uppvägas av aktivt kårarbete eller extraarbete vid sidan av studierna.

Vad är bra att tänka på om man vill jobba hos er?

Ett tips är att välja specialkurser under utbildningen inom det område som man vill arbeta inom samt skriva uppsats, gärna kombinerat med praktik, i ett ämne som är inriktat på området.

Hur ser ingångslönen ut?

Vi erbjuder marknadsmässiga löner.

Hur gör jag för att få komma på en intervju hos er?

Det är alltid en fördel att ha träffat oss tidigare i något sammanhang. Vi anordnar många aktiviteter löpande under året där studenter får chansen att lära känna oss som företag samt våra medarbetare. Vi deltar även på de flesta arbetsmarknadsdagar på universiteten i Sverige med målsättningen att lära känna studenterna och ge dem möjligheten att få en inblick i KPMGs verksamhet.

Finns det några genvägar till en plats hos er?

Många av de juniöra medarbetare som vi anställer har deltagit i vårt praktikprogram Tax Trainee. Det är en fantastisk möjlighet att få prova på yrket som skattekonsult under några månader. Tjänsten är en timanställning på heltid och arbetet börjar i slutet av februari/början på mars och pågår till och med mitten/slutet av juni. Vi kommer snart påbörja rekryteringsprocessen för nästa omgång.

Åklagare

Vilka är ni?

Åklagarmyndigheten har cirka 1300 anställda, varav ungefär 900 är åklagare. Det finns 32 allmänna kammare över hela landet, fyra nationella kammare med olika specialistkompetens och tre internationella kammare. Åklagarmyndigheten har även tre utvecklingscentra som arbetar med metod- och rättsutveckling samt riksåklagarens kansli med bland annat rättslig tillsyn, verksamheten i Högsta domstolen och centrala funktioner som IT, information, ekonomi och personal.

Hur blir man åklagare?

Åklagaren har tre huvuduppgifter; att utreda brott, att fatta beslut om åtal ska väckas samt att framträda i domstolen.

Den som är svensk medborgare, har svensk jur. kand-examen och har fullgjort sin notariemeritering i tingsrätt eller länsrätt har möjlighet att söka sig till åklagaryrket. En del av notariemeriteringen kan också förläggas till Åklagarmyndigheten.

Man kan börja sin åklagarbana som åklagaraspirant eller som extra åklagare. Tjänst som extra åklagare kan den få som har fullgjord notariemeritering, kvalificerad erfarenhet av juridiskt arbete som exempelvis biträdande jurist på advokatbyrå, advokat, assessor eller domare inom Domstolsverket.

Som extra åklagare har man en tidsbegränsad anställning som omfattar minst sex månaders tjänstgöring vid en åklagarkammare. För att sedan få dispens för att bli kammaråklagare ska man efter tingsmeritering ha en sammanlagd tid med juridisk meriterande erfarenhet på 1,5 år samt minst sex månader som extra åklagare.

Tiden som åklagaraspirant innebär 9-12 månaders provtjänstgöring. Under aspiranttiden har man en handledare och man påbörjar sin åklagarutbildning. Efter provtjänstgöringen övergår anställningen i en tillsvidareanställning som assistentåklagare under två år. Som assistentåklagare får man fortsatt handledning och utbildning. Därefter görs en lämplighetsbedömning, varefter man utnämns till kammaråklagare.

Förutom de formella meriterna är det en rad personliga egenskaper som vi värdesätter och efterfrågar hos en åklagare. En åklagare bör vara analytisk, logisk och självständig och ha en mycket god samarbetsförmåga. Han/hon ska kunna göra egna bedömningar och stå för dem, ha gott omdöme och stor personlig mognad. Det är också viktigt att ha förmågan att skapa kontakt med människor i olika situationer och att kunna fatta beslut som ibland är obehagliga för andra människor. Det är också värdefullt med tidigare arbetslivserfarenhet.

Foto: Patrik Svedberg

För att se om de sökande motsvarar våra krav använder vi oss av intervjuer, arbetspsykologiska tester samt referenser.

Hur rekryteras åklagare

På Åklagarmyndighetens externa webbplats, www.aklagare.se, annonserar vi ut alla lediga tjänster inom myndigheten och nämner särskilt de orter där vi söker åklagaraspiranter och extraåklagare för tillfället. På webbplatsen finns det alltid möjlighet att anmäla sitt intresse för tjänst som åklagaraspirant och extraåklagare även om det för stunden inte finns lediga tjänster på den geografiska plats man är intresserad av. Ansökningarna hamnar i en bank som vi alltid använder vid urvalet inför en rekryteringsprocess.

Rekryteringsprocessen drivs av en personalspecialist i samarbete med chefen för den aktuella åklagarkammaren, och börjar vanligtvis vid en första intervju. Denna intervju sker på den åklagarkammare där den lediga tjänsten finns, under ledning av kammarchefen.

Vidare i rekryteringsprocessen kallas kandidaten till arbetspsykologiska tester. Dessa tester sker med ledning av en licensierad personalspecialist. Alla som gör testerna får också återkoppling på sina testresultat. Efter testerna sker en fördjupad strukturerad intervju där vanligtvis kammarchefen och en personalspecialist medverkar. Sedan kontaktas referenspersoner, varefter beslut om anställning fattas.

Lönen för en åklagaraspirant är 30500 kr/mån, för assistentåklagare 32500 kr/mån, assistentåklagare 1 år 34500 kr/mån och som nyutnämnd kammaråklagare 39000 kr/mån. Lönen för extra åklagare varierar beroende på erfarenhet.

Är du intresserad av åklagaryrket är du varmt välkommen att höra av dig till vår personalavdelning!

Martin Klette

- om karriärsval, fotbollstalanger och ett stelbent advokatsamfund

Jag träffar Martin på Wagnsson Sports & Entertainment, fint beläget på Adolf Fredriks Kyrkogata i centrala Stockholm. I dörren möts jag av Martins kollega som precis är på väg ut för att gå och leta efter mig. Jag har givetvis missat att ingången till kontoret ligger på innergården och inte i det första trapphuset där jag irrat runt i cirka 10 minuter. Jag låtsas dock som ingenting och låter Martin tro att jag stått och förberett mig ute i trapphuset.

Väl inne på kontoret är det precis som jag förväntat mig att det ska vara på en idrottsagents kontor. På väggarna hänger bilder där Martin poserar tillsammans med diverse idrottsstjärnor, Albin Ekdal, Marcus Berg, Anja Persson. Martin utmärker sig dock från resten av landets idrottsagenter. Han är jurist och dessutom före detta advokat. Jag frågar Martin varför han började studera juridik.

- Jag visste inte vad jag ville göra. Jag gick natur på gymnasiet. Favoritämnet var kemi men jag kunde inte se mig själv stå i vit rock och skaka provrör. Jag tänkte att det var bra att ha en juristutbildning i grunden för att sedan ha flera yrken att välja mellan. Vissa tror att jag valde juridiken för att min pappa var professor i straffrätt men jag har aldrig blivit pressad hemifrån. Det var visserligen självklart för mig att jag skulle läsa vidare men jag visste inte förrän jag var 27 vad jag ville jobba med.

Du läste juristprogrammet i Lund, hur var din studietid?

- Jag var väldigt aktiv i nationslivet och höll på med en del spex. Jag gjorde ett avbrott i studierna för att göra lumpen och resa lite. Därefter fick jag stipendier för att läsa statsvetenskap i Kalifornien. Vid den tiden var jag inne lite på

diplomatspåret och det var även en av anledningarna till att jag drog iväg till USA.

Hur såg framtiden ut efter juristprogrammet?

- Efter Kalifornien visste jag inte riktigt vad jag ville göra men jag tänkte att det var bra att sitta ting. Jag satt på länsrätten i Kristianstad. Jag kände dock att domstolsbanan visserligen var lärorik men inte riktigt något för mig. Jag var i behov av ett mer socialt yrke. Att sitta på kammaren och knäcka domar var inte riktigt mitt kall.

Fanns det något särskilt ämne som intresserade dig under din studietid?

- Jag var mest intresserad av straffrätten eftersom jag anser att det är den mest spännande juridiken, den som kräver mest tankeverksamhet. Men det är inte så ofta som man får leka Perry Mason och försvara oskyldigt anklagade för att sedan fria dem. Jag sympatiserar givetvis med systemet att även en åtalad har rätt till bästa möjliga försvar, men jag ställer mig frågande till om min egen moral är beredd på att även försvara mördare.

Hur kom det sig att du började arbeta med idrottsjuridik? Har du själv idrottat?

- Absolut. Jag har spelat handboll, basket, golf och tennis. Jag har varit baskettränare i 17 år varav ett år i USA. Jag har även varit ordförande i två elitklubbar i basket. Så jag har helt klart ett genuint idrottsintresse. Att jag började arbeta med idrottsjuridik berodde på att jag sökte mig till den enda advokatbyrån som hade denna inriktning - advokatfirman Wangsson. Björn Wangsson var nämligen först i Sverige med att företräda professionella idrottsmän. Detta har han gjort ända sedan han arbetade med Henning Sjöström på slutet på 60 talet.

Med legendarer som Ingemar stenmark, JO wallner och Mats Wilander i sitt stall så förstår man att Björn Wangsson var stor inom sitt område. Hur fick

du jobbet?

- Björn Wangsson ringde upp mig en dag efter att ha hittat mitt CV liggandes felsorterad i en klientakt. Det fanns en öppning på byrån eftersom en utav de biträdande juristerna skulle vara mammaledig. Så jag tog chansen.

Du gick ur advokatsamfundet för att istället söka licens som fotbollsagent hos FIFA. Om vi räknar tiden på juristprogrammet samt tiden som biträdande jurist så tog det ungefär 9.5 år att bli advokat. Att bli FIFA agent kräver i princip endast ett inträdesprov. Hur tänkte du?

- Jag arbetade på en marknad där folk hade svårt att skilja på en advokat och en FIFA agent. Man förstod inte heller att det fanns olika regelverk. I själva verket är det ju så att samfundets regler är strängare än de regler som FIFA ställer upp. Men det fanns flera skäl. Samfundet anser att en advokat inte ska kunna hävda att han har ett avtal med en klient under en viss tid. Etiskt inte juridiskt, etiskt så anser samfundet att du måste kunna säga upp ett avtal från en dag till en annan. Det här sätter käppar i hjulen för en advokat som vill kunna jobba inom exempelvis fotbollsbranschen.

Du får gärna utveckla.

- Låt säga att du jobbar med en övergång som ska bli klar imorgon. Då kan din klient ringa upp dig idag och säga upp sitt avtal. Då tappar du möjligheten, till stor del, till ekonomisk ersättning eftersom bl.a. ärendets svårighetsgrad och resultatet av arbetets utförande inte kan mätas förrän klienten har skrivit på papprena med fotbollsklubben och övergången är klar. Den andra anledningen till att jag gick ur samfundet var att de ansåg att man inte skulle få ta procentuellt betalt av sina klienter. Det här gjorde att det blev mindre lönsamt att arbeta med dessa uppdrag. Dessutom är det svårt att komma till en fotbollsspelare och säga att "jag tar betalt för timmarna jag läg-

ger ner". Då finns risken att spelaren blir rädd för att uppdraget kan ta hur många timmar som helst. Det här skrämmar spelarna och förutsebarheten för klienterna blir noll. Som advokat konkurrerar man helt enkelt inte på samma villkor som en agent. Det här är dock väldigt speciellt. Sverige är ett av få länder som ställer upp regler som säger att en advokat inte får ta procentuellt betalt. I andra länder kan man vara både FIFA agent och advokat samtidigt.

Blir det inte lite skevt när du som jurist samt f.d. advokat arbetar på en marknad där dina kollegor inte ens behöver ha en jur.kand. Samtidigt är er huvudsakliga sysselsättning att arbeta med just juridik?

- Jo, och jag är den enda agent i Sverige som har en jur.kand.

Hur stor fördel ser du av att ha en juristutbildning i din bransch?

- Rent objektivt – en enorm fördel. Men visst, låt säga att jag varit gammal landslagspelare i fotboll och kommit in i en Ferrari. Vissa spelare hade säkerligen tyckt att det varit coolt och valt mig av den anledningen. Men hade de gjort ett objektivt klokt val så hade de valt mig på grund av mina juridiska kunskaper. Vi kan ta min klient Albin Ekdal som exempel. Albins pappa Lennart Ekdal är en känd journalist och en man med stor integritet samt dessutom en man med stora krav på sin omgivning. Lennart berättade för mig att han valde mig som agent uteslutande på grund av mina juridiska kunskaper. Uteslutande. Då kan man möjligtvis säga att Lennart insåg att det var viktigare med juridiska kunskaper än att man varit gammal fotbollsspelare. Å andra sidan kanske en annan person inte hade gjort samma val.

forts.

Är det en svår roll att ha elitidrottsmän som klienter. Vana vid uppmärksamhet och kanske inte i alla lägen beredda på att kompromissa?

- Många idrottsklienter har stora egon, de är vana vid att servas sedan 15 års ålder. Blir du stjärna idag är du van vid att curlas. Då vill man gärna ha saker, vissa säger att gratis är gott. Men får man hjälp så måste man ibland betala för det.

Du har varit i vad kvällspressen skulle kalla för blåsväder vid två tillfällen. Vad har det handlat om?

- Ja har haft två tvister med klienter som inte velat betala. Då ska det tilläggas att de inte har velat betala överhuvudtaget. I det läget har ja en rättsuppfattning samt en moralisk uppfattning som säger att man inte ska kunna smita undan och inte behöva betala något alls. Det handlade om rimliga summor för cirka 6 års arbete. Möjligen är det så att juristen i mig får lite för stor roll. Och visst man kanske kan tycka, men Martin, med den omsättningen du har så kan du väl strunta i 20 - 30 tusen kronor och gå vidare. Men där är jag väl lite principfast.

Vissa fotbollsspelare åker utomlands i väldigt tidig ålder, i vissa fall redan som 15-16 åringar. Har du något ansvar i det fall en spelare inte är mogen för detta?

- Ja absolut. Ja räknade ut nyligen att under mina 17 år så har ja haft 10 spelare som blivit fotbollsproffs utomlands, så det är ungefär en vartannat år. Det är få som är mogna i den åldern. Men har du en spelare som är mogen och kommer till ett ställe där det är bra socialt ordnat, med bra skola, bra fotboll, då tror jag att det är rätt val. Jag menar, om ungdomar kan åka iväg till USA och gå på highschool så varför skulle inte en fotbollsspelare kunna åka till Holland. Det säger sig självt. Varför kan ungdomar åka till Tyskland och spela fiol men inte åka dit och spela fotboll. Vad är skillnaden? Ingen. Det där är en debatt som uppkommer av särintressen eftersom svenska klubbar inte vill att spelare ska åka iväg för tidigt då detta genererar mindre i kassan. Det är dock viktigt att poängtera att man inte kan behandla två spelare likadant, en spelare kanske kan åka iväg och en annan inte. Har jag en

spelare som inte är socialt mogen att åka utomlands så har jag som rådgivare ett ansvar att avråda från att flytta.

Hur ser en normal arbetsdag ut?

- Nja, det varierar, ja reser mycket, går på mycket möten. Möten för att rekrytera nya klienter, möten med klienter för att sätta mig in i deras situation, möten för att marknadsföra spelare samt möten inför förhandlingar. Så det blir en hel del möten.

Hur mycket klienter måste du själv rekrytera i relation till klienter som söker upp dig?

- Svårt att säga, jag skulle tippa på att, av de slutligt rekryterade så är det 10-20 % som sett mig och tagit kontakt med mig. 80-90 % är klienter där vi hört av oss till dem. Sedan får jag massor med förfrågningar varje dag, från hela världen, som jag tackar nej till.

Zlatans agent Mina Raiola har av många skäl blivit väldigt uppmärksam i media. I vissa lägen på grund av hans rätt tuffa stil. Kan du känna igen dig?

- Nej, alltså Mino Raiola är ju inte direkt någon akademiker från Lund. Han och jag är nog väldigt olika. Jag tror inte att han hade passat så väl in på advokatfirman Wangsson eller Wangsson sport and Entertainment. Sedan hade han kanske sagt att ja inte passat så väl in i hans firma

Hur lyckas man som agent?

- Jag brukar säga att, är du normalbegåvad och beredd att jobba hårt så lyckas du till slut. Men självklart har ja haft nytta av att använda namnet Wagnsson. Det hade varit skillnad om ja hade marknadsfört mig själv från början. Det hade säkerligen gått det med men ja tror att det hade tagit längre tid. Uthållighet och något annat att kunna försörja sig med under tiden tror jag är nyckeln till framgång. Jobbar du tillräckligt hårt så lyckas du säkert men jag tror att det tar 10 år.

Vad är det bästa med ditt yrke?

- Det är ett socialt yrke, man träffar massor med människor och får se mycket idrott. Man får resa mer än man vill, vilket är kul i början men kanske inte lika roligt längre. Framförallt så får man jobba med något man tycker är kul. Det är få förunnat att få säga att det inte finns något annat jag hellre skulle vilja jobba med.

Hur mycket fotbollsmatcher ser du?

- Svårt att säga, jag sköter ju alla förhandlingar för alla klienter på firman så mycket av mitt arbete går ut på att förhandla och att skriva kontrakt. Jag ser långt ifrån lika mycket fotbollsmatcher som mina anställda, men visst, det blir många matcher på ett år.

Har du något favoritlag eller bör du vara neutral?

- Jag bör nog vara neutral, jag sitter aldrig och klappar på läktaren. Jag anser själv att jag måste vara neutral. För mina klienters räkning så måste jag vara beredd att prata med alla klubbar och det innebär ibland att jag måste prata med människor som kanske inte alltid är så trevliga.

Har du någon drömklient?

- Hm, alltså en av de klienter ja uppskattat mest har varit Aina Persson. Mycket på grund av att hennes familj varit så fantastiskt generösa och trevliga att ha att göra med. Det är väl kanske den enda klienten som jag fått julklapp samt födelsedagspresent från varje år. I övrigt så är det en tuff bransch att jobba i och ibland kanske man inte får den uppskattning man tycker att man borde få, mycket på grund av att klienterna ibland endast ser till sig själva. Drömklienten vore väl kanske en framgångsrik världsstjärna i sin idrott som visar sin uppskattning, är trevlig, tacksam och lojal.

Vi har varit inne på det tidigare men du är den enda fotbollssagenten i Sverige som har en jur.kand. Personligen tycker jag att detta är konstigt. Det finns ett otroligt idrottsintresse bland svenskar generellt men i synnerhet även bland juriststudenter. Borde det inte vara fler som vill jobba med idrottsrelaterad juridik?

- Jo, men det är en annorlunda juridisk inriktning. Mycket går inte att läsa sig till på juristprogrammet. Det mesta jag har lärt mig har jag gjort när jag jobbat på advokatfirman Wangsson. Det är en väldigt smal nisch som inte så många kan. Det är inte bara att gå ut och säga, "Hej! jag är jurist och jag vill jobba med idrott. Du måste kunna det du vill jobba med. Jag har ju sett skräckexempel. För många år sedan fick jag ett avtal av en framstående idrottsman. Hans mamma var advokat, även hon mycket framstående inom sitt

område. Avtalet var skrivet av henne. Det är bland de värsta avtalen jag har sett under mina 17 år. Hon är duktig inom sitt område men hon kunde inte idrottsjuridik.

Vi avslutar intervjun och går ut i hallen för att ta lite bilder till tidningen. Samtalet glider dock återigen in på frågan som Martin verkar brinna särskilt starkt för.

- Jag tycker att det är oerhört stelbent av advokatsamfundet att sätta käppar i hjulen för advokater som vill jobba med idrottsrelaterad juridik. Egentligen är ju advokatsamfundet tänkt att vara en intresseorganisation. På den här punkten jobbar man dock inte som det utan man slår undan benen för de advokater som vill jobba med dessa frågor. Själv var jag ju tvungen att sluta som advokat. Det valet behöver man inte göra i andra länder. Det här är dock en debatt som jag aldrig kommer att kunna vinna då jag är för liten som enskild jurist gentemot advokatsamfundet. Det ska dock sägas att när man talar med yrkesverksamma advokater så är det väldigt få som anser att samfundet faktiskt är en intresseorganisation. Missnöjet bland advokater i Sverige är utbrett. Här tycker jag att det är synd att samfundet slår undan benen för en. Det hade varit bra för fotbollssagent branschen samt dessutom för fotbollsspelarna om fler advokater arbetade som agenter. Även om detta hade ökat konkurrensen för min egen del så hade jag ändå velat ha det så, sett till helheten.

Vad är det viktigaste skälet till att advokater borde få arbeta som agenter?

- Advokatens sätt att tänka, att alltid sätta klienten i centrum, ett tankesätt som jag fortfarande har trots att jag inte längre är advokat, det gynnar arbetsklimat och är bra för fotbollsspelarna.

Alexander Berglund

T7

FRÅGESPORT

Du har klarat av två, tre kanske fyra terminer på juristprogrammet - grattis! Frågan är om alla kunskaper fortfarande sitter kvar. Så stäng av Iphonen och tävla med polarna i PJ:s frågesport.

1. Det är inte alla som tillslut arbetar med det som de faktiskt utbildat sig till. Exempelvis finns det flertalet personer som utbildat sig till jurister men valt en annan bana efter utbildningen. **Vilken utav följande personer har inte en jur. kand?**

- A Henrik Hjelt
- B Johan Reborg
- C Johan Glans
- D Thomas Bodström

3. Det pågår alltid en debatt om hur förhandlingarna i domstolen skall gå till. **Vad kännetecknar en inkvisitorisk rättsprocess?**

- A Ett brottmål handläggs tillsammans med ett tvistemål
- B Domaren har en mer aktiv roll
- C Domaren har en mer passiv roll
- D Det finns ingen åklagare

5. Att bli advokat är en kvalitetsstämpel. Många har dock ingen aning om när det faktiskt krävs att en person är medlem i samfundet. **När krävs det att en person är medlem i advokatsamfundet?**

- A När personen ska försvara en klient i domstol
- B När personen ska medverka som försvarare i ett polisförhör
- C När personen ska träffa en klient på häktet
- D När personen ska medverka som försvarare vid en häktningsframställning

2. Många studenter blandar ihop saker, så även juristerna. **Var ligger Europadomstolen?**

- A Strasbourg
- B Bryssel
- C Luxemburg
- D Maastricht

4. Det råder bostadsbrist i Uppsala och många väljer att hyra sin lägenhet genom att skriva ett andrahandskontrakt. **Hur lång är bostadshyresgästens uppsägningstid om han bott i sin lägenhet i 2 månader?**

- A 1 månad
- B 2 månader
- C 3 månader
- D 6 månader

6. Vem är ordförande i HD?

- A Johan Munck
- B Torkel Gregow
- C Torgny Håstad
- D Göran Lambertz

7. Latin är tillsammans med svenska och engelska det mest förekommande språken på juristprogrammet. **I vilket tillstånd har en person varit då han gjort något bona fide?**

- A Han har varit i god tro
- B Han har varit i ond tro
- C Han har saknat rätts-handlingsförmåga
- D Han har varit psykiskt

9. Huvudpersonerna bakom kidnappningen av en Uppsala-student i julas fick skärpta straff i hovrätten. **Vilket straff fick den så kallade "fångvaktaren"?**

- A 6 års fängelse
- B 8 års fängelse
- C 10 års fängelse
- D 12 års fängelse

8. Det är allmänt känt att det finns en ovilja i svenska domstolar till att använda den övre delen av straffskalan. **Vilket av följande brott har inte fängelse i mer än 4 år i straffskalan?**

- A Sexuellt utnyttjande av barn
- B Grov stöld
- C Dråp
- D Våldtäkt mot barn

10. Vad innebär det om egendomen är fideikommiss?

- A Egedomen kan inte gå i arv utan måste säljas
- B Egendomen kan inte säljas utan måste gå i arv
- C Egendomen ska säljas på offentlig auktion
- D Egendomen saknar ägare

SVAR:

Fråga 1: c Fråga 2: a Fråga 3: b
Fråga 4: c Fråga 5: c Fråga 6: a
Fråga 7: a Fråga 8: a Fråga 9: a
Fråga 10: a

I have a dream!

Den amerikanska drömmen är för oss svenskar många gånger personifierad i de extrema kontraster som finns på andra sidan Atlanten. Titta bara på rättssystemet. Den svenska skadeståndsrätten framstår minst sagt som återhållsam om man jämför med de summor som i vissa fall betalas ut i USA. Summorna till trots så finns dock en annan aspekt av den amerikanska skadeståndsrätten som sticker ut än mer. Den i vårt land så förståndige, bonus pater familias, har istället ersatts av den något mindre lyckosamme, Homer Simpson. Texten nedan är ett utdrag från den amerikanska tävlingen "Stella Awards". Tävlingsbidragen består av olika skadeståndsfall och vinnaren utgörs av det sjukaste fallet för året.

6:E

Carl Truman, 19 år gammal från Los Angeles, erhöll 74 000 dollar plus sjukvårdskostnader när hans granne körde över hans hand med sin Honda Accord. Inte så konstigt kanske? Det skall dock tilläggas att Truman glömde att kolla om det satt någon bakom ratten på bilen innan han försökte stjäla grannens navkapslar.

Terrence Dickson, från Bristol Pennsylvania, gjorde inbrott i ett hus för att stjäla. Han flydde sedan genom husets garage. Dessvärre hade garagets automatiska dörröppnare skadats och Terrence kunde därför inte få garageporten att öppna. Än värre var att Terrence inte heller kunde komma in i huset igen eftersom dörren till huset låst sig när han drog igen den. Mirakulöst nog så överlevde Terrence 8 dagar inlåst i garaget eftersom han hittade proviant i form av Pepsi och en stor påse med torr hundmat. Av naturliga skäl stämde Terrence husägarens försäkringsbolag och hävdade att han tvingats stå ut med ett otillbörlig psykiskt lidande. Juryn fastslog att försäkringsbolaget skulle betala 500 000 dollar till Terrence för sin ångest.

5:E

Jerry Williams, från Little Rock i Arkansas erhöill 14 500 dollar plus sjukvårdskostnader efter att ha blivit biten i rumpan av sin grannes beagle. Det hör till historien att beaglen var fastkedjad i ägarens inhägnade gård. Williams fick dock inte lika mycket som han bad om eftersom juryn ansåg att beaglen kan ha provocerats vid tidpunkten för händelsen. Anledningen till detta var att Williams hade klättrat över staketet in på grannens gård och upprepade gånger skjutit hunden med sitt luftgevär.

4:E

3:E

Amber Carson från Lancaster, Pennsylvania, halkade på en utspild läsk i en restaurang i Philadelphia och bröt svanskotan. En jury fann att restaurangen skulle betala ett skadestånd till Amber på 113 500 dollar. Anledningen till att läsken fanns på golvet var att Amber cirka 30 sekunder innan olyckan hade kastat den efter sin pojkvän.

Kara Walton från Claymont, stämde ägaren av en nattklubb eftersom hon hade ramlat från fönstret på damernas toalett och slagit ut båda framtänderna. Man kan fråga sig varför Ms Walton befann sig vid fönstret på damernas toalett. Naturligtvis försökte hon bara smita igenom damtoalettens fönster för att undvika att betala cirka 3 dollar i drinks. För detta obegripliga handlande från Nattklubbens sida tvingades man att betala Ms Walton 12 000 dollar plus tandläkarkostnader.

2:A

1

Denna gång är skadeståndet dock välförtjänt. Mrs Merv Grazinski, från Columbus, Ohio inhandlade en ny husbil av märket Winnebago. På sin första resa hem från en fotbollsmatch cruisade hon fram på motorvägen och ställde in farthållaren på cirka 110 km/h. Därefter lämnade hon lugnt och sansat förarsätet för att gå in i husbilen och göra sig en smörgås. Inte lika överraskande lämnade husbilen motorvägen, kraschade och välte. Mrs Grazinski stämde Winnebago då deras manual saknade upplysningar om att hon faktiskt inte kunde lämna förarsätet medan farthållaren var på? För denna kränkning ansåg Juryn i Ohio att Mrs Grazinski var förtjänt av.... 1 750 000 dollar samt en ny husbil. Av naturliga skäl ändrade Winnebago sina manualer efter händelsen utifall någon utav Mrs Grazinskis släktingar skulle få för sig att köpa en husbil.

TROINÉE

We believe in delivering, ROI, return on investment. To our clients that means receiving the best possible service. To our people, it means the best platform to learn and develop.

Roschier offers many opportunities to grow, with the support of a personal career plan. We'll involve you in challenging cases, and you'll get to work with the best in the business.

Hard work, yes. Also hugely rewarding and a lot of fun.

www.roschier.com

ROSCHIER

...and we're BACK!

I många fall vore det säkert ett svårt uppdrag att trovärdigt inleda en krönika med ett glatt konstaterande om att sommarledigheten obönhörligen är över och 30 poäng hösttermin är här. Inte så konstigt kanske; att meddela att vi lämnar sol, värme, grillning och ledighet bakom oss till förmån för regn, kyla, matlåda och PM-hets låter ju onekligen som ett nedköp. Men det finns ett "men"! Eller flera stycken faktiskt. Hösttermin innebär i allas vårt älskade Uppsala ej endast återgång till studier utan även återgång till det fantastiska studentlivet! Därför kan jag med glädje hälsa er alla välkomna till en hösttermin som har goda möjligheter att bli den bästa någonsin!

Under hösten händer det massor i Juridiska Föreningen! Vi har redan klarat av en rekordbra Reccevecka, där över 97% av de antagna reccarna deltog och över 100% (sic!) av deltagarna hade en av de bästa veckorna i sitt liv! Reccekommittén (Recceförman **Malte Hedlund**, **Sandra Ekström**, **Sara Graner Tyllman**, **Jakob Heikkinen**, **Klara Ranung** och **Victor Aldegren**) förtjänar en STOR skopa cred för sin insats – liksom faddrar, domare och alla andra engagerade! Tack vare er alla har 250 vilsna nya juriststudenter från hela landet fått en kanonintroduktion till vad det är att vara student på Sveriges bästa juristutbildning! Stolta ska ni vara!

Vidare har vi genomfört JF Uppsalas Nordiska Vecka, med ett 35-tal hitresta juriststudenter från vänföreningar runtom i Norden. Fester, aktiviteter och föreläsningar har eminent arrangerats av internationella sekreteraren Victoria Elmgren och hennes team. Enligt flera besökande nordist-veteraner bjöd veckan på en sällan eller aldrig tidigare överträffad stämning och gästfrihet!

En anledning till detta kan mycket väl vara att nordisterna, tillsammans med hundratals andra, bevistade Juristbalen – JFs årliga finsittning, som i år gick av stapeln på Stockholms nation. Där bjöds på delikat mat och dryck, imponerande spex och underhållning, storslagna tal och en helt otroligt trevlig samvaro! Avgående inspektör **Ulla Björkman** tackades av med pompa och ståt, och hennes efterträdare **Erika P. Björkdahl** välkomnades in i föreningen. Nämnas måste även att inspektör emeritus **Torgny Håstad** gjorde ett antal bejublade sidekick-inlägg under kvällen – bland annat fick vi för första gången någonsin uppleva honom säga "Jag har ingenting att tillägga, ej ens för egen del". Jag kan inte annat än framföra ett stort tack till alla er som var där, och uppmana er som inte fick biljett i år att för guds skull se till att bevista nästa års bal! Det. Är. **MAGISKT!**

Magiskt är ett ord som även kan beskriva resten av hösten med JF. Ni kan se fram emot fler Jontesfester än någonsin förr, skojiga idrottsaktiviteter, en massa spännande events, ett studieråd som tar fighten för ständig förbättring av vår utbildning och sist men inte minst – **KONTAKTDAGEN 2012!** Denna gigantiska arbetsmarknadsmässa går i år av stapeln den 21:a november, och oavsett om du är på din första eller nionde termin vågar jag lova att det finns något där för just dig!

Avslutningsvis vill jag komma med en liten, men ack så viktig uppmaning: Ta vara på de åren som du just nu befinner dig i på allra bästa sätt. Detta kan göras på miljoner sätt, men jag tror att kombinationen av att må bra och ha roligt är essentiella byggstenar. Så gör just så nu, se till att **må riktigt bra** och **ha j*vligt roligt!**

Massa kärlek till er alla!

David Callermo

Ordförande Juridiska föreningen i Uppsala

Peter Lillthors

Affärsjuristen Peter Lillthors har precis gjort debut som författare med sin thriller Sällskapet. Till Skillnad från exempelvis Jens Lapidus så skildrar Lillthors inte livet i underjorden. Hans romandebut är visserligen en thriller men den utgår från ett affärsjuridiskt perspektiv vilket gör honom unik inom genren. Nedan följer ett utdrag från boken.

Johan Ström stod och väntade på trottoaren utanför Stockholms största bankkontor. Klockan var över sju på kvällen och kalla aprilvindar drog längs med stadens gator. Han hade varit tidig och frös redan. Han började bli otålig. Tidigare på dagen hade han fått ett samtal till advokatfirman precis innan han skulle in på ett möte. Mobiltelefonens display hade visat okänt nummer. Johan hade tvekat, men ändå svarat. Rösten i andra ändan av linjen hade låtit neutral och varit okänd för honom. Det hade blivit ett kort samtal och han hade fått mycket få instruktioner för kvällen. För drygt tio minuter sedan hade samma person ringt igen och frågat om han var på plats och klar att bli upphämtad.

Johan spanade längs med vägen. Han försökte förtränga nervositeten som låg strax under ytan och ville bubbla upp. Det okända låg framför honom och han skulle inte ha någon kontroll över vad som hände senare under kvällen.

En svart, spegelblank Mercedes närmade sig och stannade till. Dörren till bilens baksäte öppnades. Johan såg tre maskerade män – en i baksätet och två där framme. De sa inte ett ljud. Han steg snabbt in i bilen. Johan trodde sig veta vem föraren var trots dennes Vendettamask. Hans stora kroppshydda avslöjade honom. Det var han som var ledaren. Mannen i passagerarsätet där framme, som var iförd en silverfärgad ansiktsmask, vände sig om mot Johan och räckte honom en ögonbindel. Han tecknade med händerna att Johan skulle sätta den på sig.

Johan försökte hålla koll på hur lång tid resan tog. Det kändes absurt att sitta där i baksätet i en dyr Mercedes med ögonbindel. Han slog ifrån sig tanken. Kanske var det inte så farligt. De kunde ju vara kamrater som var på väg till en maskerad. Han insåg att det inte var rätt tillfälle att börja prata om huruvida maskeringen verkligen behövdes. Det här var allvar och han fick ta seden dit han kom.

Bilen kom ut på motorvägarna utanför Stockholm och accelererade upp till en jämn och behaglig hastighet. Johan fick snart äta upp de förhoppningar han haft om en bekväm färd, för efter lite mindre än en timme vek bilen av på mindre vägar. Han slungades fram och tillbaka i baksätet när Mercedesen svängde i hög fart. Resan varade ytterligare en kvart. Sedan kom en ny order. "Du kan ta av dig ögonbindeln."

Johan avlägsnade bindeln. De andra männen var fortfarande maskerade. Inom kort kom bilen fram till en gårdsplan som låg framför ett större gods. Det stod två facklor och brann med ett klart sken vid den praktfulla entrén till godset. Facklorna skulle uppenbarligen leda dem rätt.

Snart hade alla stigit ur bilen och ledaren muttrade: "Framåt, ni ser vart vi ska! ... Jag är sugen på en drink." Johan tänkte att det var som taget från en roman av Dan Brown. Hemliga sammankomster med olika ritualer. Det kunde inte vara många som miss-tänkte att det förekom i Stockholm i nutid.

Johan följde efter mannen i den silverfärgade masken som stigit sist ur bilen. Samtidigt stannade flera

andra bilar till på grusplanen. Ur samtliga steg maske-
rade män. Det var många här i kväll, men han anade
att det fanns ännu fler medlemmar. Gruset under
hans skor knastrade och påminde honom om att kväl-
len var på riktigt. Det var ingen dröm. Det här godset,
med sin storlek, tillhörde inte hans vanliga värld – än,
men någon gång i framtiden ville han själv köpa ett
sådant gods.

När han kom in i den första salen fick han kippa ef-
ter andan. Allt var så ståtligt, storartat och väl ordnat.
Där fanns böcker uppradade, hyllmeter efter hyllme-
ter, i massiva bokhyllor. Inredningen gick i teak och
uppstoppade djur hängde på väggarna.

Han följde männen genom den första salen och
gick in i nästa. Den här var än större och kunde en-
dast beskrivas som enorm. I taket hängde magnifika
kristallkronor. Takhöjden var minst åtta meter. Han
räknade till tolv kristallkronor. Porträtt av sofistike-
rade herrar fanns placerade längs långsidornas väg-
gar. Porträtten såg ut att vara från tidigt 1700-tal fram
till i dag. I mitten av salen stod ett massivt långbord
med ett flertal stolar och Johan blev hänvisad en plats.
Vissa av männen, som uppenbarligen hade reserve-
rade platser, slog sig ner på stolarna medan de övriga
medlemmarna stod samlade i en stor klunga.

Ledaren tog plats på ett podium och fattade en
guldfärgad spira som såg ut att ha innefattats med ett
flertal diamanter och ädelstenar.

”Välkomna, bröder! Välkomna till vår invignings-
process som enligt tradition hålls här i salen ’Indoor’
och följer våra gamla ritualer.” Ledaren höjde spiran
och gjorde en svepande rörelse med den över sitt hu-
vud. ”I kväll ska vi inviga Johan Ström.” Han talade
med hög röst och orden studsade i den stora salen.
”De flesta av er känner till honom, denna remarka-
ble jurist som gjort en sådan strålande karriär. Jag har
haft ögonen på honom länge. Ung och hungrig. Han
såg ljuset tidigare än de flesta av oss. Är det något vi
uppskattar är det hunger som arbetar för oss och skaf-
far oss vinst och avkastning. Det är pengarna som ta-
lar – alltid. Vårt motto.”

Ledaren höjde sin röst ytterligare. ”Johan Ström! Jag
vill att du gör mig riktigt stolt nu. Kom fram till mig.”

Johan reste sig och fick gå längs med hela bordets
längsida för att tillmötesgå den beslöjade ledaren.
Han kände att han darrade lätt i benen.

”Johan Ström, lova att alltid försvara, alltid hedra
och alltid, inför de oinsatta, förneka vårt sällskap.
För om så inte sker, ska du veta att döden kan vara
nära, och du vet att vi har kontroll på allt du gör. Vår
kontroll över ditt liv är stor. Genom oss får du till-
gång till de stora klienterna, genom oss kan du sälja

din röst och ditt samvete. Är du beredd att göra det?
Rösta med oss och genom oss för att tjäna mammon?”
Han mässade fram orden men slog sedan om till en
mer mjuk och behaglig ton. ”Johan Ström, vill du vara
med oss? Njuta och dela rikedomar med oss? Vill du
vara en del av Sällskapet?”

Johan svarade med lite för hes röst: ”Ja, det är min
önskan.”

När han svarat steg ett jubel i lokalen. Alla inne i
salen utbrast: ”Välkommen, broder Ström. Må du bli
framgångsrik och nära vår gren under många år.”

Några där gillade honom säkert medan andra jubla-
de för vad som komma skulle. Ett godkännande inne-
bar mottagandet av en ring men även att en tatuering
skulle göras. Motivet på ringen och tatueringen var
detsamma. Uråldriga symboler för kraft och broder-
skap, båda sammanfogade i ett gemensamt emblem.
Tatueringen skilde sig från ringen genom att även
ange vilket nummer i raden medlemmen hade.

Alla i salen tog av sig sina masker. Johan kände till
ledaren, advokaten Gustaf Lindgren, sedan tidigare,
men märkte också att flera kollegor från andra byråer
som han stött på i sitt arbete var där. Från den byrå
som han själv arbetade på kände han igen en delägare,
advokaten Per Wiberg.

”Äntligen dags för drinkar”, sa den nu demaskerade
Lindgren. ”Och för dig, Johan, är det dags för tatu-
ering.” Han skrattade högt.

Johan grämdes sig lite över tatueringen. Den pla-
cerades alltid på höger arm. Det var inte många som
kände till detta kännetecken utanför Sällskapet. Johan
passade på att greppa tag i en stor whisky. Någon ro-
pade på honom – det var tatueraren. Point of no re-
turn, tänkte han när han satte sig tillrätta och hörde
tatueringsnålen surra. Det ska ju inte göra så ont,
hann han reflektera innan nålen trängde in i huden.
Genom smärtan och tårfuktiga ögon kunde han ändå
urskilja mallen som tatueraren använde till tatuering-
en. Han skulle bli nummer 779 i raden av medlemmar
i Sällskapet, av både nu levande och avlidna medlem-
mar. Det var ett exklusivt sällskap. Han var glad att
vara med.

Fakta

Peter Lillthors är född 1970 i Sydösterbotten. Han är utbildad jurist och har tjänstgjort på tingsrätt och hovrätt. Sedan 1997 arbetar han med af-färsjuridik och driver idag en egen advokatbyrå i Stockholm.

Välkomna tillbaka till Uppsala och Juridiska föreningen!

Ledamot i:

- Fakultetsnämnden
- Utbildningsutskottet
- Juridiska föreningens styrelse
- Uppsala studentkårs Studieutskott
- Uppsala studentkårs Presidieutskott
- JURO

Jag vill börja med att tacka er alla som tillsammans med oss vid kursråd, seminarier, personliga mejl till institutionen, föreläsningar, samtal och dylikt har drivit frågan om plats- och biblioteksbristen! Numera finns det även uppmärksammat av TV4 i två inslag och jag misstänker att det inte är över än. Det är ett reellt, akut problem som vi fortsätter jobba med och kommer hålla er uppdaterade om.

Efter ett omfattande introduktionsarbete i början av terminen, då nästan hela Studierådet och samtliga studiebevakare är nyvalda, har vår verksamhet satt igång med raketfart! Det var självklart tufft att påbörja arbetet utan studiebevakare, men det lyckades vi med galant. Med min vice till hjälp fyllnadsvalde vi studiebevakarna innan terminen började och kan kort sagt säga att vi är oerhört nöjda med våra val. Att 21 personer sökte dessa fyra uppdrag är dessutom ett rekord! Att samtliga var oerhört ambitiösa och duktiga är det inte en fråga om. Vi var väldigt imponerade över samtliga sökanden. Jag är själv väldigt glad över att vår verksamhet har blivit så populär. För ett år sedan när jag tillträdde som en liten ledamot i T1 visste studenterna knappt vad Studierådet var för något. I dag får jag dagligen mejl av nyfikna studenter och andra personer (och blir ofta bemött på nationerna och Jontes av nyfikna studenter(!)). Tilläggsvis har vår verksamhet expanderat rejält. Min ambition med mitt ordförandeskap är att kunna ge fler studenter möjligheten att engagera sig i vår studiebevakande verksamhet genom våra öppna arbetsgrupper som kommer med terminen. Det finns oerhört mycket att göra och vi uppskattar all hjälp!

Men på ett personligt plan då, hur är det att plugga T3 samtidigt som mitt ordförandeskap? En utmaning såklart! Så stimulerande och utmanande som hösten hittills har varit! Dagligen ställs man dock inför nya utmaningar. Några tuffa frågor som vi har att ställa oss till är bl.a. hur juristprogrammet ska se ut i framtiden med bolognaproccessen, eller hur det blir nu om JIK II ska tas bort. Utöver detta kvarstår de akuta problemen med plats- och biblioteksbristen. Hur det blir får vi se och jag uppmanar er alla att skicka in synpunkter på hur just ni vill att juristprogrammet och allt runtomkring ska utvecklas.

Glöm inte att hålla kontakten med våra studiebevakare och terminsansvariga skyddsombud! För att kunna påtala problem för fakulteten måste vi även veta hur det ser ut på programmet. Era synpunkter är därför nyckeln i vår verksamhet!

Med vänlig hälsning,

Christopher Sina Faroghi

Ordförande Juridiska Studierådet

Studierådet HT2012- VT2013

JURIDISKA STUDIERÅDET

Philip Carlquist

T9, Ledamot i fakultetsnämnden och arbetsgruppen för lika villkor.

Hjärtefråga Arbetsmiljön.

Marcus Norlin

T7, Sektionsansvarig studiebevakare

Hjärtefråga Att finna en långsiktigt hållbar lösning på juriststudenternas i nuläget tämligen problematiska arbetsmiljösituation.

Eric Lennerth

T3, Ledamot i fakultetens stipendi-nämnd och universitets stipendi-nämnd samt suppleant i JURO

Hjärtefråga Att arbeta för studenternas bästa.

Liselotte Olofsson

T6, Ledamot i fakultetsnämnden och arbetsgruppen för lika villkor.

Hjärtefråga Att utifrån studentperspektivet försöka påverka/höja utbildningskvaliteten på juristprogrammet.

Karin Wetterberg

T3, Skyddsombud för T6

Hjärtefråga Ett lite mindre hetsigt program.

Erik Victor Ragnå

T6, Skyddsombud för termin 5

Hjärtefråga En god studiemiljö bl.a. genom att verka för en lösning av lokalfrågan.

Sixto Rios

T6, Vice Ordförande för Juridiska Studierådet och Ledamot i Utbildningsutskottet

Hjärtefråga Att få ett välfungerande Studieråd som ger studenter bättre möjlighet att påverka sin utbildning.

Emma Kadri

T2, Ledamot i fakultetsnämnden och arbetsgruppen för lika villkor.

Hjärtefråga Att se till att ALLA juriststudenters röster blir hörda och att juriststudenterna ska få en arbetsmiljö där böcker och studieplatser är en självklarhet och inte är något att oro sig över.

Elin Moradi Demont

T9, Fallverksamhetsansvarig studiebevakare

Hjärtefråga Mänskliga rättigheter - ingen ska behöva få sina rättigheter inskränkta. Alla har ett lika värde. Det ska inte vara tomma ord i en vacker illusion, utan det ska vara en verklighet för alla oavsett hudfärg och bakgrund.

Jesper Røjdeby

T6, Skyddsombud för T1 och T2, suppleant i dispensnämnden

Hjärtefråga Att vi fortsätter hålla en hög kvalitet på själva innehållet i utbildningen i Uppsala och även att arbetsmiljön ska hålla en hög kvalitet.

Stina Nilsson

T6, Skyddsombud för T3 och sitter i arbetsgruppen för lika villkor

Hjärtefråga Alla ska ha samma förutsättningar på utbildningen och därför vill jag jobba för att orättvis behandling av studenter inte ska förekomma.

Zandra Nordanås

T6, Skyddsombud för T4, Akademiska senaten.

Hjärtefråga LOKALERNA. Platsbristen.

Anton Isaksson

T3, Dispensnämnden, sup. Valberedningen, sup, ansvarig för RoA

Room for individuality, space for success

The business law market is dynamic and ever-changing, which calls for flexibility and diversity. That is why we are looking for individuals with different backgrounds and personalities to be part of our team. If you possess flexibility, imagination and ambition, we can offer you opportunities within Swedish and international business law. Our unique cross-border approach has taken us out into the world, with offices in more than 40 countries, and it could also be your path to an exciting and successful career in international business law.

Take your first step by visiting us at:
www.dlanordic.se

